

Redaktora ziņa

Ceļš atpakaļ pie sevis

Nav divu vienādu avīzes numuru. Tā gadās ar visu, kas netop pie konveijera. Mazliet esmu nobažījies — šim «Dundadznieka» laidienam pietrūkst viegluma. Vajag arī sagadīties — smagums ne tikai no tādām tēmām kā «budžets», «SAPARD naudas atbalsts», «attaisnotie izdevumi», «nodokļu atlaides mežu zemēm»... Arī garīgās dzīves lappusītē Diāna Siliņa atgādina par pašiem nopietnākajiem jautājumiem, ar kuriem agrāk vai vēlāk saskaramies ikviens. Neatkarīgi no mūsu pasaules uzskata. «...augot lielāks, cilvēk bērns saprot, ka ir sāpīgi, pat pārāk sāpīgi būt tādām, kāds tu esi, pasaule visapkārt pieprasa būt tādām kā citi, kā visi. Un tad viņš

uzliek masku, kas atbilst vispārējam standartam, rāmi sev visapkārt...»

Mūsu tautas dižākais dzejnieks filozofs Rainis ar pamulķiša (it kā?) Izašara muti savā vispersoniskākajā lugā «Jāzeps un viņa brāļi» izsaka ikviena dzīvei nozīmīgo: «Esi tāds kā citi, tad tevi mīlēsīm!» Brāļu ieteikums Jāzepam — bezgala vienkāršs mierizlīguma piedāvājums. Un simtiem un tūkstošiem *izašaru* mūs ik dienas skubināt skubina no TV ekrāniem un mācību iestādēm: esi tāds kā visi! Tik bezgala daudz klāju *mīlestības* piedāvājumu! Izturēt un palikt pašam? Turpat blakus mūsu pieredzē ir sabrukušas sapņu pilis. Neliekuļosim — alkstam mēs sapratnes, miera... mīlestības. Sievas un

vīri, bērni un vecāki, pagastveči un zemkopji, skolotāji un redaktori...

Un tomēr... Pat tad, ja esi uzlicis vienādības masku un piedalies līdz nelabumam pareizajā karnevālā «tā dara visi», vēl nekas zaudēts. Ir iespējams sasparoties un izrauties! Vismaz reizumis. Kā pasaule tad iezaigojas varavīksnes krāsās! Kāds prieks pārņem, ieraugot — arī cits atļāvies cilvēciskāko no visām privilēģijām — būt pašam. Un pats tu iemirdzies — pavisam negaidot.

Bet Diāna tālāk runā par ceļu atpakaļ pie sevis, par ceļu, ko cilvēks netaigā viens.

Alnis Auziņš

Gals un sākums

Dundagas deputāti 21. februārī apstiprināja budžetu — ieņēmumu un izdevumu plānu šim gadam. Par to stāsta pagasta padomes priekšsēdētājs Gunārs Laicāns un izpilddirektors Andris Kojro.

Gunārs Laicāns (G. L.): — Divu mēnešu sagatavošanas posmā struktūrvienību vadītāji veica pamatīgu darbu. Mūsu kopējais mērķis bija panākt, lai ienākumi būtu līdzsvarā ar izdevumiem. Šos jautājumus izskatīja visās komitejās, līdzdarboties varēja deputāti un ikviens pagasta iedzīvotājs.

Andris Kojro (A. K.): — Visu budžetu var iedalīt trīs sastāvdaļās. Pirmā — projektu investīcijas un līdzfinansējumi, otrā — katras struktūrvienības izdzīvošanas budžets, trešā — katras struktūrvienības ieņēmumu daļa.

Investīcijas un līdzfinansējums
A. K.: — Ar vidusskolu saistās trīs lieli maksājumi. Turpinām atdot skolas kredītu — Ls 29 000 — un skolu siltināt — nomainīt visus logus (valsts investīcijas Ls 40 000, pagasta devums — Ls 12 000 latu), jāsamaksā skolas katlu mājas investīciju parāds — 1287 latu.

Arī nākamgad remontēsim pils jumtu — 10 000 latu ir valsts ieguldījums, 4 710 pašiem jāliek klāt.

Kubalu skolai — muzejam valsts finansējums ir 6 000 latu, paredzēto pagasta līdzfinansējumu — 2 000 latu — Finanšu komiteja nolēma nepiešķirt.

Ūdenssaimniecības attīstībai — notekūdeņu uztveršanas diķa ierīkošanai, kas normalizētu stāvokli attīrīšanas iekārtās, — 31 200 latu lielajam valsts ieguldījumam bija paredzēts pievienot pagasta līdzfinansējumu Ls 8 580, bet Finanšu komitejas lēmums — šo summu neieklāut. Budžeta pieņemšanas sēdē Ls 752 tomēr novirzīja šī projekta vadīšanai.

Apmēram 1% no budžeta (Ls 3 480) prasa līdzdalības maksājums pašvaldības sadarbības apvienībā *Ziemeļkurzeme*.

Finansu komiteja nolēma turpmāk vairs nepiedalīties *Eiromājā*, taču šogad jānomaksā 511 latu parāds par līdzdalību pērn.

Teritoriālpārošanas mērķdotācijas 2001. gadam prasa 1750 latu.

Vēl mums jāatmaksā 1550 latu par 1992. gadā iegādāto mazutu apkures vajadzībām, jo iedzīvotāji šo summu nav samaksājuši.

Savulaik pagastam bija jāpārdod nelikumīgi izstrādātie kokmateriāli Bankera mežā, kas deva 5930 latu. Tagad mums šī nauda pēc tiesas sprieduma būs jāatdod likumīgajiem mantiniekiem.

Budžeta projektā bija iekļauti 5 000 latu tualetes izbūvei pie autoostas, bet sēdē nolēma to necelt un naudu — 4248 latu — novirzīt Veselības aprūpes un sociālās palīdzības centra (VSPC) darba al-

gām (atlikumu — Ls 752 — ūdenssaimniecībai). Valstī noteiktais iztikas minimums ir 60 latu. VSPC budžeta projektā algu palielinājumu nebija paredzējis.

G. L.: — Šis jautājums tomēr nav tik vienkāršs. Savā laikā valsts veselības aprūpei ir atņēmusi naudu. Vidēji Latvijā veselības aprūpei atvēl apmēram 1%, mēs kopā ar sociālo aprūpi — 14%. Bagātā Roja ir likvidējusi slimnīcu, mēs daudz esam darijuši, lai noturētu savu medicīnu. Mēs nespējam visas problēmas, kas saistītas ar medicīnisko aprūpi, atrisināt uzreiz. Tāpēc es

balsojot biju par sabiedriskās tualetes celtniecību.

Vēl gribu uzsvērt, ka šī sadaļa galvenokārt saistīta ar pagasta attī-

Vēl šajā reizē

3. lpp. Atslēga no istabas, kur glabājas nauda.

4. lpp. «Skatoties no Šlīteres Zilajiem kalniem uz leju, mūsu puse vienmēr tinusies dūmakā.»

5. lpp. Raitis Rērihs: «Mana pirmā taure bija veca, nesamērīgi dārgi nopirkta. Vēlāk man to neizdevās par stipri lētāku naudu pārdot. Es sapratu, ka biznesmenis no manis neiznāks.»

6. lpp. Zviedrijā sociālā dienesta un veselības aprūpes iestādes veido daudzpakāpju sietu. Ja cilvēks vienam izkrit cauri, tad nākamais viņu uztver.

7. lpp. Ne mušu par ziloni, ne ziloni par mušu.

tību. Un attīstība lielā mērā iespējama ar to investīciju palīdzību, ko esmu ieguvis ar savas partijas «Tēvzemei un brīvībai» atbalstu, — ap 100 000 latu katru gadu. Tā ir mana *braukāšana* uz Rīgu, ko man dažkārt pārmet. Protams, paldies mūsu profesionālajiem darbiniekiem, kas prot šo naudu likt lietā. Es neuzskatu, ka **kopumā** mums būtu tikai izdzīvošanas budžets. Tas ir arī attīstības budžets.

Struktūrvienību pamatbudžets

A. K.: — Jau pašā sākumā vienotajiem izstrādāt izdzīvošanas budžetu, protams, iekļaujot mini-

struktūrvienības pārdomāt, kā iegūt papildlīdzekļus. Tā, piemēram, VSPC plānojis iegūt 13 984 latu, bērnudārzs — 8 308 (dienas nauda, vecāku maksas, telpu noma; pērn bija Ls 8 202), Mūzikas un mākslas skola — 6 750 (vecāku maksas; pērn 6376), pils — 2 960 (telpu noma, ekskursijas, transporta pakalpojumi), vidusskola — 1 375 (telpu īre un noma), avīze «Dundadznieks» — Ls 1 200.

Ceram sabiedriski derīgā darbā iesaistīt piecus bezdarbniekus. No valsts par katru šo bezdarbnieku mēnesī iegūsim 50 latu, pašvaldībai katram jāpiemaksā klāt 10 latu — līdz minimālajai algai — un jāsamaksā nodokļi. Tas ļaus labiekārtot Dundagu un dažām struktūrvienībām mazināt budžeta noslodzi, piemēram, malkas sagādē.

G. L.: — Aizvien vairāk jādoma, kā taupīt un kā iegūt papildu naudu. Tas, ka sturktūrvienība gūst ieņēmumus, piemēram, no vecāku maksājumiem, ir pašsaprotami. Bet kā mēs apsaimniekojam savus objektus, cik rosīgi piedalāmies projektos, vai piedāvājam maksas pakalpojumus? Pagastā darbojas dažādi saistošie noteikumi, bet budžetā ierakstīts, ka sodu naudās iegūsim tikai 50 latu! Tik daudz izmaksā viena nopostīta zīme! Turklāt gribu atgādināt, ka struktūrvienību plānotie ienākumi nav papildu ienākums. Šī summa tikai samazina izdevumu daļu!

Salīdzināt grūti

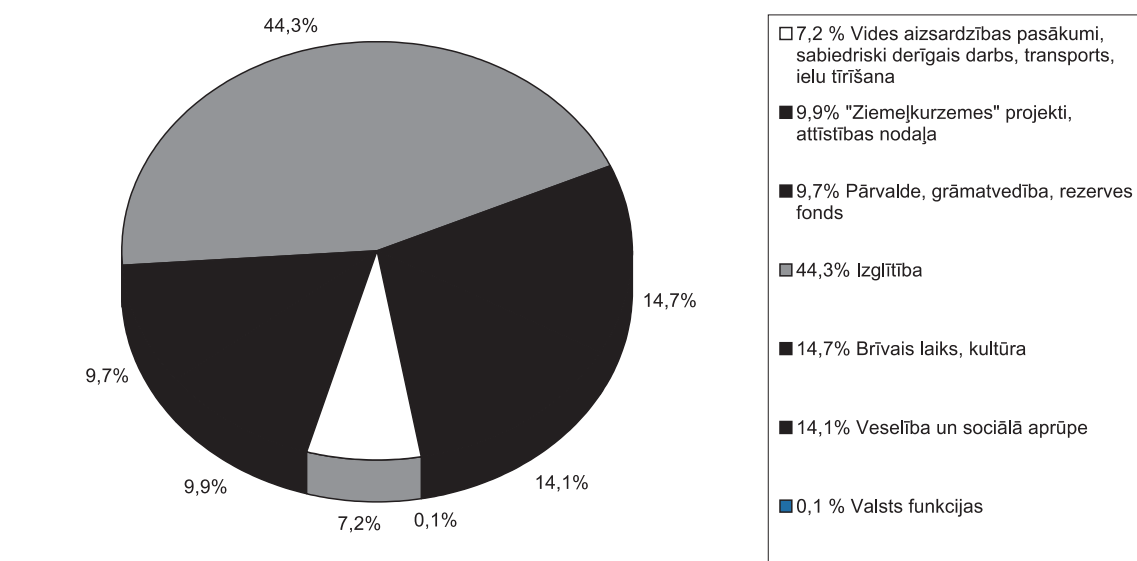
A. K.: — Kopumā izdevumi pa nozārēm būtiski nav mainījušies.

G. L.: — Salīdzināt ir grūti, jo nepārtraukti mainās struktūrvienības un to pakļautība. Tagad ir apvienota Mākslas un mūzikas skola, viens Veselības aprūpes un sociālās palīdzības centrs. Palielināties kultūrai atvēlētais finansējums, jo klāt nākusi Dzimtsarakstu nodaļa, kas līdz šim bija pie pārvaldes, un avīze «Dundadznieks». Kopumā struktūrvienību skaits pēdējo 3 — 4 gadu laikā samazinājies par kādām desmit — to noteikusi likumdošana un pati dzīve. Nenoliedzami, paliek nākotnē apspriežami jautājumi. Piemēram, mēs neatvēlam pietiekami daudz vides sakārtošanai, jo tērējām lielu naudu izglītībai. Bet kur paliek mūsu izskolotie jaunieši?

Pie budžeta ir jāstrādā visa gada laikā. Tā pieņemšana patiesībā ir lielā darba sākums.

*Alnis Auziņš
Daces Čoderas zīmējumi*

2002. gada budžeta izdevumu daļa

Vēstis

30. un 31. janvārī Rīgā, LU Lie-lajā aulā, Latvijas bibliotekāru 7. kongresā piedalījās arī desmit cil-vēki no mūsu rajona.

Pirmajā dienā izskatīja ar Latvi-jas Bibliotekāru biedrības (LBB) darbu saistītos jautājumus. Pārskat-us sniedza LBB reģionālo nodaļu vadītāji un revīzijas komisija. Ievē-lēja LBB priekšsēdētāju un jauno valdi (no mūsu rajona — Talsu bērnu bibliotēkas vadītāju Ilzi Jaunbērziņu). Otrajā dienā klāt-esošie iepazīnās ar bibliotēku li-kumdošanas jaunajiem dokumen-tiem un gaidāmo akreditāciju, kā arī pārsprieda iekļaušanos valsts vienotajā informācijas sistēmā un bibliotēku mērķprojektus. Pieņēma vairākas rezolūcijas.

4. februārī Dundagas pagasttie-sas priekšsēdētāja Daina Dēvita ie-pazinās ar Tukuma pilsētas Sociā-lās palīdzības nodaļas Nepilngadī-go uzraudzības dienesta darbu. Mūsu pagasttiesas priekšsēdētāja guva ierosmes sociālās korekcijas un palīdzības plānā izveidē.

9. februārī Dundagas vidussko-las audzēkņi Rojas kultūras namā piedalījās Talsu rajona skolu Pop-ielā.

11. un 12. februārī Dundagas padomes priekšsēdētājs Gunārs Laicāns kopā ar Pašvaldību lietu pārvaldes delegāciju viesojās Somi-jā. Brauciena laikā Latvijas pārstāv-ji iepazīnās ar Somijas pašvaldību sistēmu, nodibināja sakarus ar atse-višķām pašvaldībām, kas varētu iz-vērsties labā sadarbībā nākotnē.

16. februārī Latvijas senioru sa-censībās vieglatlētikā telpās kārtē-jos panākumus guvusi mūsu titulē-tākā sportiste Aina Pūliņa. Vents-pils Olimpiskajā centrā Pūliņas kundze izcīnīja uzvaru tāllēkšanā un lodes grūšanā un 2. vietu augst-lēkšanā.

Dundagas pagasta bibliotēkas vadītājas pienākumu izpildītāja Daiga Muželovska 22. februārī Tal-sos piedalījās Eiropas Savienības integrācijas biroja rīkotajā reģio-nālajā seminārā.

* * *

Valsts ieņēmuma dienesta rajo-na nodaļas konsultāciju sektors

12. martā no pulksten 10 līdz 12 attīstības nodaļas telpās (pilī) rīko

INFORMATĪVO DIENU

par jaunākajiem likumdošanas normatīvajiem aktiem nodokļu jau-tājumos. Paskaidrojumi gada ienā-kumu deklarāciju aizpildīšanai (at-taisnotie izdevumi), individuālas konsultācijas. **Sk. arī rakstu 3. lpp.!**

* * *

SEMINĀRI PAR IZLASES CIRTĒM

Talsu virsmežniecība aicina visus meža apsaimniekotājus uz **praktis-kiem semināriem par izlases cir-tēm**. Semināri notiks **12. martā plkst. 9⁰⁰** Ezeru mežniecībā, Pils ie-lā 13, tālr. 42483, un **15. martā plkst. 9⁰⁰** Mazirbes tautas namā, tālr. 3281065 (Slīteres Nacionālā parka teritorijā saimniekojošiem meža īpašniekiem).

Darba kārtība

Telpās no pulksten 9⁰⁰ līdz 11³⁰ •Normatīvo aktu un dabas aiz-sardzības prasības galvenajai cirtei •Jaunākais meža likumdošanā •Mācību filma par izlases cirtēm •Mežu apsaimniekošana izlases ciršu veidā

•Atbildes uz jautājumiem

Mežā no pulksten 11³⁰ līdz 12³⁰ •Izlases ciršu pielietojums praksē

Runas vīriem ir spēks rokās

Dundagas pagasta padomē 2002. gada 24. janvārī

Pirmpirkuma tiesības

Atteicās no pirmpirkuma tiesī-bām uz nekustamiem īpašumiem *Nevejas Ziemeļi, Jaunsaviņlejas, Būv-meistari un Pieņi*.

Skolas remontdarbu uzraudzības komisija

Apstiprināja Dundagas vidussko-las remontdarbu uzraudzības komi-siju: deputāts Austris Kristapsons, izpilddirektors Andris Kojro un būvvaldes inspektors Agris Jansons.

Nosaukumu piešķiršana

Piešķīra nosaukumus:

Alnīši Jāņa Tendera lietošanā esošiem 8,6 ha zemes; *Jānīši* un *Pē-terīši* 10,9 ha un 2 ha lielajiem no īpašuma *Melnalkšņi* atdalītajiem ze-mes gabaliem; *Āboltiņi* no īpašuma *Jaunarāji* atdalāmajam 13,1 ha ze-mes gabalam; *Purenes* no īpašuma *Silapurenes* atdalāmajam 8,4 ha ze-mes gabalam; *Jaunkalni* (33,2 ha), *Mežkalni* (19,2 ha) un *Kalni* (8,5 ha) sadalītā nekustamā īpašuma *Kalni* daļām.

Individuālā darba atļaujas

Atļāva nodarboties ar individuālo darbu: Mundai Eglei un Santai Vi-zumai ar medicīnas māsas pakalpo-jumiem, Edvīnam Nepartam ar mežsaimnieciskiem darbiem, Baibai Ansbēgai ar zobārstniecības kabi-neta sanitāres darbu, Laurai Štein-bergai ar piena pārraudzību.

Nekustamā īpašuma nodokļa at-laides

Iepazinās ar politiski represēto personu lūgumiem 2002. gadā piešķirt nekustamā īpašuma nodok-ļa atvieglojumus.

Secināja, ka pēc likuma *«Par ne-kustamā īpašuma nodokli»* 5. panta

2. punkta politiski represētajām per-sonām par zemi un individuālo dzi-vojamo māju apbūvē ietilpstošajām ēkām, kas ir šo personu īpašumā vai valdījumā vismaz piecus gadus, ne-kustamā īpašuma nodokļa summa ir samazināma par 50 procentiem, ja nekustamo īpašumu neizmanto saimnieciskajā darbībā.

LR MK *«Likuma «Par nekusta-mā īpašuma nodokli» normu pie-mērošanas noteikumu»* Nr. 131 10. pants noteic, ka «saimnieciskā darbība ir preču ražošana, darbu izpilde, tirdzniecība, pakalpojumu sniegšana un cita veida darbība par atlīdzību».

LR MK Noteikumi Nr. 302 *«Kār-tība, kādā ar pašvaldībām tiek saska-ņota nekustamā īpašuma nodokļa ie-ņēmumu prognoze»* noteic, ka Finan-su ministrija līdz saimnieciskā gada 15. augustam aprēķina nodokļu ie-ņēmumu prognozi katrai pašvaldī-bai, kas tiek samazināta par 50 pro-centiem no politiski represēto per-sonu ar nodokli apliekamo nekustamo īpašumu kadastrālās vē-rtības summās.

Pagasta padome 2001. gadā ie-sniegusi vēstuli LR Finanšu ministri-jai un LR Saeimas deputātei Annai Seilei, lai lūgtu sīkāku skaidrojumu, kā šī nodokļu atlaide piemērojama.

2001. gadā visām politiski repre-sētām personām netika piešķirta šī atlaide, pamatojoties uz 17.05.2001. padomes sēdes Nr. 7 lēmumu Nr. 6, jo tika pieprasītas izziņas no mežniecības par saimnieciskās dar-bības veikšanu.

Dundagas pagastā pēc 2001. ga-da datiem ir aptuveni 50 politiski

represēto personu, kurām varētu piemērot nodokļa atlaidi. Tās kop-summa ir aptuveni Ls 1500.

Nolēma nekustamā īpašuma no-dokļu summu samazināt par 50 pro-centiem visām politiski represētām personām, kuru īpašums netiek iz-mantots saimnieciskai darbībai.

Teritorijas plānojuma sagata-vošanas darbi

Apstiprināja 2002. gadā teritori-jas plānojumam veicamos darbus:

1. Dundagas ciema apbūves zo-nējuma aktualizācija.

2. Lauksaimniecības zemju meli-orācijas sistēmu inventarizācija, stā-vokļa novērtējums un apsaimnie-košanas plāna sagatavošana.

3. Vietējā dabas lieguma «Zilie kalni» apsaimniekošanas plāna sa-gatavošana.

4. Pagasta transporta infrastruk-tūras — autoceļu inventarizācija, stāvokļa novērtējums un apsaimnie-košanas plāna sagatavošana.

5. Pagasta apbūves noteikumu sagatavošana.

6. Teritorijas lietošanas mērķu precizējums, zonējuma aktualizācija.

7. Pagasta kapsētu apsaimnie-košanas plānu sagatavošana.

8. Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas plānošana.

Skolas piebūve

Padomes priekšsēdētājs ierosinā-ja skolai uzcelt piebūvi.

Izveidoja darba grupu (izpilddi-rektors Andris Kojro, būvvaldes v.i. Uldis Puļķis, Attīstības nodaļas va-dītāja Gunta Abaja, skolas direktors Imants Brusbārdis, skolotāja Sarmī-te Dinsberga) skolas tehniskā no-drošinājuma analīzei.

Līdzfinansējums investīciju pro-jektam

2002. gada Valsts investīciju pro-grammā ir iekļauti finansu līdzekļi Ls 31 200 Dundagas pagasta ūdens-saimniecības atbalstam (notekūdeņu noliešanas stacijas ar izlīdzināšanas baseinu izbūve un bioloģisko attī-rīšanas iekārtu aerācijas sistēmas re-konstrukcija). Nolēma iekļaut pa-gasta padomes 2002. gada budžetā investīciju projekta «Ances, Dunda-gas un Tārgales ūdenssaimniecību projekts» līdzfinansēšanai Ls 8580.

Celtniecības atļauja

Atļāva uzsākt individuālās mājas projektēšanas darbus zemes īpašumā «Sēniņi».

Kafejnīca Dundagas pilī

Iepazinās ar z/s «Ēmužas» lūgu-mu atļaut atvērt Dundagas pilī kafej-nīcu un atļaut mazumtirdzniecību ar alkoholu un tabakas izstrādājumiem.

Piekrita iespējai atvērt Dundagas pilī kafejnīcu bez alkohola tirdzniecības.

Nolēma veikt aptauju par alko-hola tirdzniecības nepieciešamību. (*Aptaujas datus sk. 8. lpp.!*)

Ielu apgaismojums

Piensaimnieku kooperatīvajai sa-immniecībai «Dundaga» palielinot elektroenerģijas patēriņa jaudu, Pils ielā tiek mainīti elektrolīniju balsti. Nolēma 2002. gada budžetā iekļaut līdzekļus Pils ielas apgaismojuma pārbūvei uz jaunajiem stabiem.

Noraidīja Vīdales ielas «Vītoli» iedzīvotāju lūgumu ierīkot ielas ap-gaismojumu šajā ielā, jo pagastā ir blīvāk apdzīvotas vietas, kur apga-is-mojums būtu jāierīko vispirms.

Protokolu pārlūkoja Aivars Miška

SAPARD — patiesa palīdzība

SAPARD ir Eiropas Savienības (ES) atbalsta programmas pirms-iestāšanās pasākumiem Latvijas lauksaimniecībai un lauku attīstī-bai. *SAPARD* sabiedriskais finansē-jums plānots aptuveni 12 milj. EUR, katru gadu līdz 2006. gadam. Ja Latvija iestāsies ES pirms 2006. ga-da, bet *SAPARD* programmu pār-trauks un Latvija sāks saņemt atbal-stu no ES strukturālajiem u.c. fon-diem.

Vispārējie atbalsta saņemšanas nosacījumi

- Ja atbalsta saņēmējs ir juridiska persona, tai ir jābūt reģistrētai Valsts ieņēmumu dienestā kā no-dokļu maksātājam un tai nedrīkst būt nodokļu parādu.
- Atbalsta saņēmējam reģionālajā lauksaimniecības pārvaldē ir jāie-sniedz informācija par uzņēmumu.
- Pretendentam ir jāievēro valsts likumdošana par mājlopu reģistru.
- Attaisnotiem izdevumiem (pa-kalpojumiem, darbam, teknikai un precēm) jābūt ES valstu vai kandi-dātvalstu izcelsmei.
- Izdevumi ir attaisnoti tad, ja tie ir veikti tikai pēc līguma no-slēgšanas starp LAD un atbalsta pretendentu.
- Pretendējot uz vairākām atbal-sta programmām, atbalsta saņēmējs katrai atbalsta apakšprogrammai sa-gatavo atsevišķu pieteikumu.
- Ja pakalpojumu, piegāžu, dar-bu izmaksas pārsniedz 10 000 EUR (Ls 5700), tad jāveic cenu piedāvājums vismaz 3 juridiskām personām.

SAPARD finansējums paredzēts piecām programmām un diviem pa-vadošajiem pasākumiem, taču pie-teikumi uz visām programmām vēl netiek pieņemti. Ar reģionālo lauk-saimniecības pārvalžu starpniecību tiek administrētas šādas apakšpro-grammas:

1.1 «Lauksaimniecības tehnikas, iekārtu un būvju modernizācija»,

1.2 «Lauksaimniecības zemju ap-mežošana»,

1.3 «Lauku ekonomikas dažā-došana, veicinot alternatīvos ienāku-mu avotus»,

1.4 «Vispārējās lauku infrastruk-tūras uzlabošana».

Ar LAD centrālā aparāta starp-niecību tiek administrētas šādas apakšprogrammas:

2.1 «Lauksaimniecības un ziv-saimniecības produkcijas pārstrādes un mārketinga pilnveidošana», — pavadošais pasākums «Apmā-cība».

•Atbalsta apakšprogramma «Lauksaimniecības tehnikas, iekārtu un būvju modernizācija»

Atbalsta pasākumi —

- lauksaimniecības tehnikas un iekārtu modernizācija;
- augstvērtīgu dzīvnieku iegāde;
- jaunu ražošanas nozīmes būvju celtniecība un esošo rekonstrukcija;
- augļu, dārzeņu un graudu pirm-apstrādes (šķīrošana, uzglabāšana, mazgāšana, fasēšana) iekārtu iegāde un ēku modernizācija;
- kokaudzētavu attīstība.

1.2. Atbalsta apakšprogramma «Lauksaimniecības zemju ap-mežošana»

Atbalsta pasākumi —

- pamesto lauksaimniecībā iz-mantojamo zemju apmežošana:
 - meža ieaudzēšanas plāna iz-strāde;
 - platības sagatavošana;
 - mežaudzes ierīkošana;
 - stādu izmaksas (priede, egle, bērzs, ozols, osis, apse, melnalksnis, baltalksnis, kļava, saldīe ķirši);

2. apmežoto platību kopšana un aizsardzība pirms piecus gadus pēc stādīšanas.

3.1. Atbalsta apakšprogramma «Lauku ekonomikas dažādošana, veicinot alternatīvos ienākumu avo-tus»

Atbalsta pasākumi —

1. tehnisko pakalpojumu snieg-šana:

- atbalsts lauksaimniecības un ze-mes meliorācijas tehnikas darbnīcu un apkalpes staciju izveidei un piln-veidošanai, uzņēmumiem, kas pie-dāv lauksaimniecības tehnikas pa-kalpojumus;

2. lauku tūrisms:

- lauku tūrisma pakalpojumu dažādošana;
- tūristu mītnu kvalitātes uzla-bošana;

3. amatniecība:

- būvniecība;
- metālapstrādes un tehnisko ie-kārtu meistaru grupa;
- kokamatniecības arodu grupa;
- apģērbu, tekstiliju un ādas ap-strādes arodu grupa;
- pārtikas produktu apstrādes arodu grupa;
- veselības un ķermeņa kopšanas arodu grupa;
- stikla, papīra, keramikas, mūzi-kas instrumentu arodu grupa;

4. netradicionālā lauksaimniecī-ba:

- ārstnieciskie augi;
- lini;
- sēnes;
- akvakultūra;
- kazas un aitas;
- kažokzvēri;
- paipalas, pērļu visticpas, fazāni un tītari;
- biškopība;
- brīeži un mufloni;

5. alternatīvā kurināmā ražo-šana:

- kurināmā ražošana, kas rodas no salmiem un zāģu skaidām, bet, izņemot dabasgāzi, elektrību, fosiliju kurināmo un ogles.

4.1. Atbalsta apakšprogramma «Vispārējās lauku infrastruktūras uzlabošana»

Atbalsta pasākumi —

- lauku uzņēmumu/uzņēmēja-biedrību un māju autoceļu uzla-bošana;

- ražošanas ūdensapgādes sistē-mu ierīkošana un uzlabošana;
- lauku sakaru centru izveide un pilnveidošana;
- hidrotehnisko būvju rekonstruk-cija un modernizācija polderos.

Lai pretendētu uz *SAPARD* at-balstu, interesentiem jāgriežas Zie-meļkurzemes reģionālās lauksaim-niecības pārvaldes centrā Talsos. Pārvaldes speciālisti informēs atbal-sta pretendentu par nepieciešama-jiem *SAPARD* projekta pavaddoku-mentiem, iesniegšanas termiņiem un projekta tehnisko aizpildīšanu.

Iepriekš izklāstītā informācija šķiet sarežģīta, taču nav neizpildā-ma. Mūsaprāt, operatīvi ir izdevies noslēgt pirmo *SAPARD* līgumu val-stī — ar Rojas pagasta z/s «Mada-ras».

SAPARD otrajā kārtā (līdz 01.02.2002.) pārvaldē iesniegti 29 atbalsta pretendentu projekti, to skaitā 12 projekti no Talsu rajona, no tiem viens no Dundagas pagasta — SIA «Dundaga».

Nākamajā kārtā — līdz 2002. ga-da 1. jūnijam — pieņems atbalsta pretendentu projektus lauksaimnie-cības zemju apmežošanai un vispā-rējās lauku infrastruktūras uzla-bošanai.

Zemkopības ministrija ir lūgusi Briseli noteikt papildu termiņu (2002. gada 1. maijs vai 1. jūnijs) projektu iesniegšanai lauku ekono-mikas dažādošanas un lauksaimnie-cības tehnikas, iekārtu un būvju modernizācijas programmās.

Juzeļa Kļava, Ziemeļkurzemes reģionālās lauksaimniecības pārvaldes vadītāja Liana Krīmiņa, Ziemeļkurzemes reģionālās lauksaimniecības pārvaldes Atbalsta daļas vadītāja

Red. piezīme. Attīstības nodaļā iespējams iepazīties ar sīkāk izklās-tītiem atbalsta saņemšanas nosacī-jumiem.

Skaidro lietpratējs

Gan mācīties, gan ārstēties ir... izdevīgi

Joprojām daudzi iedzīvotāji nezina, ka valsts atmaksā ceturto daļu no izdevumiem par izglītību un medicīnu. Sīkāk par to šajā rakstā.

Pērnuden stājās spēkā jauni Noteikumi¹, kuri dod iespēju atgūt valstij pārmaksāto naudu par izglītības un medicīnas pakalpojumiem. Taksācijas gada izdevumu kopējā summa gan maksātājam, gan viņa ģimenes locekļiem var būt līdz **Ls 150** gadā.

Lai šo iespēju izmantotu, pirmām kārtām ir jāmaksā nodokļi² (par bērnu maksā kāds no vecākiem). Pēc tam Valsts ieņēmumu dienesta (VID) nodaļā (pēc pieraksta vietas) kopā ar Gada ienākumu deklarāciju³ jāiesniedz:

- no savas darba vietas grāmatveža saņemts paziņojums par aprēķināto, ieturēto un budžetā pārskaitīto iedzīvotāju ienākuma nodokli;
- kases aparāta čeki un darījuma kvītis⁴;
- izzīņa no darba vietas, ka šos izdevumus nav sedzis darba devējs.

Jau no gada sākuma rūpīgi jākrāj čeki un kvītis. Līdz 31. martam ienākumu deklarācija un citi jau minētie dokumenti jāiesniedz VID. Ceturto

daļu šo izdevumu atmaksā — parasti dažu mēnešu laikā.

Noteikumos ir minēti tie pakalpojumi, kuru izdevumus atmaksā, kuru ne, kā arī tie pakalpojumi, kuriem summa gadā var būt vairāk nekā Ls 150 vienai personai.

Noteikumi paredz šādus attaisnotos izdevumus par izglītību:

- mācību maksa visās valsts akreditētajās Latvijas augstskolās, profesionālajās skolās un izglītības programmās (piemēram, studiju maksa augstskolā, sagatavošanas kursi, mākslas, mūzikas un sporta skolas maksa);
- mācību maksa jebkurā valsts akreditētā izglītības programmā vai saistībā ar specialitātes iegūšanu (valodas, autobraucēju kursi u.c.);
- izdevumi par apmācību darbā, profesijā, arodā nepieciešamo zināšanu iegūšanai un uzlabošanai;
- profesionālās sagatavotības līmeņa paaugstināšana (piemēram, darba kvalifikācijas celšana).

Nav paredzēts atmaksāt:

- transportu, mājokļa īri, komunālos pakalpojumus, ēšanas izdevumus, mācību materiālus.

Noteikumi nosaka šādus attaisnotos ārstnieciskos izdevumus:

- jebkādu medicīnisko un ārstniecisko pakalpojumu izmantošana;
 - veselības apdrošināšanas prēmiju maksājumi saskaņā ar noslēgto veselības apdrošināšanas līgumu ar apdrošināšanas sabiedrību (piemēram, polise);
 - pārējie pakalpojumi, kurus nesedz slimokase;
 - pacienta iemaksas;
 - ārstēšanās rehabilitācijas iestādēs;
 - izdevumi par endoprotēžu un citu protēžu pagatavošanu.
- Attaisnoto izdevumu pieprasījumos nav ierobežota summa Ls 150 vienai personai šādās jomās:**
- zobārstniecība un zobu protezēšana;
 - izdevumi par plānveida operācijām.

Piemēram, ja šajos pakalpojumos iztērēta naudas summa ir Ls 800, tad ceturto daļu atmaksās no visas summas.

Nav paredzēts atmaksāt:

- optikas izstrādājumus (brilles, lēcas);
- ārstniecības līdzekļu iegādi (zāles, vitamīni), medicīnisko ierīču iegādi, izņemot tos, kas jau ir iekļauti

pakalpojumā (piemēram, preparāti un ierīces slimnīcā vai vakcīna potējoties).

Ja personai pakalpojumu summa pārsniedz Ls 150 gadā, tad ir iespējams:

- bērnu izdevumus sadalīt starp vecākiem un vecvecākiem;
 - pārsniegto daļu «pārcelt» uz nākamo gadu (ne ilgāk ka 5 gadus);
 - jau vācot čekus un kvītis, virsnormas izdevumus adresēt kādam citam ģimenes loceklim.
- Uzskatāmības labad dažī piemēri.

Ja bērns mācās mākslas skolā un viņam par dārgu naudu laboti zobi, un kopsumma pārsniedz Ls 150, tad izdevumus var pierakstīt jebkuram citam ģimenes loceklim.

Ja students par studijām gadā maksā Ls 400 un ir mācījies autovadītāja kursos par Ls 100, tad šogad viņam atmaksās tikai no Ls 150. Pārējos Ls 350 «pārceļ» uz nākamo gadu, un tā var turpināt 5 gadus.

Vācot čekus un kvītis, jau laikus sadaliet tos līdzīgas daļās, lai ikvienam iznāktu maksimālā summa līdz Ls 150.

Papildu ziņas, zvanot VID Talsu rajona nodaļas konsultantam pa tālr. 32 81497 vai ielūkojieties VID mājas lapā www.vid.gov.lv

1 MK Noteikumi nr. 336 «Noteikumi par attaisnotajiem izdevumiem par izglītības un ārstnieciskajiem pakalpojumiem». Izdoti saskaņā ar likuma «Par iedzīvotāju ienākumu nodokli» 10. panta 1. daļas 2. punktu. Stājās spēkā 2001. g. 4. augustā.

2 Visi nodokļu maksātāji maksā ienākumu nodokli — 25 % no algas. Saņemot medicīnas un izglītības pakalpojumus, iznāk, ka persona atkārtoti maksā jau par valstij samaksātu un nodrošinātu pakalpojumu.

3 Kalendārais gads no 1. janvāra līdz 31. decembrim.

4 Darījuma jeb stingrās uzskaites kvītī norāda uzņēmumu, kas sniedz pakalpojumu, tā atrašanās vietu un reģistrācijas numuru, kā arī personas — pakalpojuma saņēmēja — vārdu, uzvārdu, personas kodu un ziņas par pakalpojuma veidu un cenu. To uzraksta attiecīgā uzņēmuma kasiere.

Ieva Štrodaha, īpaši «Dundadzniekam»

Par nekustamā īpašuma nodokļa atlaidēm meža zemēs

Pēc likuma «Par nekustamā īpašuma nodokli» ar nekustamā īpašuma nodokli neapliek zemi īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, kurās ar likumu aizliegta saimnieciskā darbība, un zemi, kuru aizņem atjaunotās un ieaudzētās mežaudzes (jaunaudzes).

Vairāki zemes īpašnieki ir sūdzējušies, ka nodokļu atlaides nesaņem, kā galveno vaininieku uzskatot pagastu. Kādā kārtībā un par ko aprēķina nodokļu atlaides meža zemēs un kurš vainojams, ja tās nepiešķir?

Kā nosaka meža zemes kadastrālo vērtību un nekustamā īpašuma nodokli?

Nekustamā īpašuma nodokļa likme līdz 2003. gada 31. decembrim ir 1,5 % no nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības. Nekustamā īpašuma kadastrālo vērtību, kurā neietver mežaudzes vērtību, nosaka Valsts zemes dienests (VZD) līdz taksācijas perioda (kārtējā gada) 15. janvārim un nodokļu maksātāju un ar nodokļu apliekamo objektu pamatsarakstu iesniedz pašvaldībai. Tā aprēķina nekustamā īpašuma nodokli.

Mežsaimniecības vajadzībām izmantojamās zemes kadastrālo vērtību nosaka, izmantojot meža inventarizācijas materiālus, pēc formulas:

KV = (PM x VMVID vai VM x KM) x 3,71, kur

KV — meža zemes kadastrālā vērtība latos;

PM — meža zemes platība hektāros;

VMVID — kadastrālās teritorijas meža zemes vidējais novērtējums ballēs par hektāru;

VM — meža zemes kvalitātes novērtējums ballēs;

KM — meža zemes novietojuma koeficients;

3,71 — viena ballhektāra vērtība latos.

Meža zemes kvalitāti ballhektāros novērtē un mežaudzes vērtību latos pēc meža inventarizācijas materiāliem nosaka Valsts meža dienests (VMD). Meža zemes kvalitāti novērtē, ņemot vērā meža augšanas apstākļu tipu un saimnieciskās darbības ierobežojumus.

Par jaunaudzēm

Pēc likuma «Par nekustamā īpašuma nodokli» izdotie MK noteikumi Nr. 135 noteic kārtību, kādā ar nekustamā īpašuma nodokli neapliek zemi, kuru aizņem jaunaudzes un apmežojumi jaunaudzes vecumā.

Jaunaudzes ir mežaudzes, kuras mežniecība atzinusi par atjaunotām vai ieaudzētām un kurās valdošās koku sugas vecums kārtējā taksācijas gadā nepārsniedz skuju kokiem un cietajiem lapu kokiem (ozolam, osim) 40 gadu, mīkstajiem lapu kokiem (bērzam, melnalksnim, apsei) 20 gadu, bet baltalksnim 10 gadu.

Lai ar nodokli neapliktu zemi, kuru aizņem jaunaudzes, VMD sagatavo informāciju, kura ietver zemes vienības kadastra apzīmējumu, meža zemes platību, tās zemes, kuru aizņem jaunaudzes, kvalitatīvo novērtējumu un platību, un iesniedz VZD: par stāvokli uz kārtējā taksācijas gada 1. janvāri — līdz kārtējā taksācijas gada 1. aprīlim; par stāvokli uz kārtējā gada 1. oktobri — līdz kārtējā gada 15. novembrim.

VZD aktualizē ar nodokli apliekamās zemes kadastrālās vērtības un šo informāciju iesniedz pašvaldībām.

Par nocirstajām platībām nodoklis jāmaksā tik ilgi, kamēr tās nav mērslīgi vai dabiski atjaunotas un mežsargs tās nav dabā pārbaudījis un atzinis par atjaunotām. Turklāt, lai saņemtu nodokļu atlaides, ir jābūt veiktai meža inventarizācijai.

Par aizsargājamām teritorijām

Kā minēts Lauku apvidus zemes kadastrālās vērtēšanas noteikumos, mežaudzēs ar saimnieciskās darbības ierobežojumiem (ciršanas ierobežojumiem) meža zemes kvalitatīvo novērtējumu samazina par 100 %, ja ir aizliegta galvenā cirte, bet par 50 %, ja ir aizliegta galvenā cirte vai kailcirte.

Šo noteikumu prasību var piemērot tikai īpaši iedalītām platībām, kurām uzliktā aizsardzības pazīme nosaka šos ciršanas ierobežojumus. Turklāt, kaut gan meža puduros, 50 metru platā joslā gar I — III kategorijas autoceļiem un 30 metru platā joslā pašlaik arī ir aizliegta kailcirte, pagaidām par šīm zemēm jāmaksā pilns nodoklis.

Kādēļ jāmaksā vairāk?

Ir gadījumi, kad zemes īpašniekam par meža zemi ir jāmaksā vairāk nekā iepriekšējā gadā.

Ja nesakrīt VMD piesūtītie dati ar VZD kadastra reģistra datiem, tad nodokli rēķina pēc vidējās pagasta meža zemes kadastrālās vērtības. Tā kā minētos datus pakāpeniski sakārto, tad tagad dažām jāmaksā vairāk, jo viņam piederošā meža zeme patiesībā ir auglīgāka un produktīvāka nekā vidēji pagastā, turpretim citam, kuram ir vai nu nabadzīgākas meža zemes, vai arī pienākas nodokļu atvieglojumi, kuri iepriekš netika ņemti vērā, jāmaksā krietni mazāk.

Arī meža vecums nav nemainīgs.

Iespējams, ka mežaudze, kura vēl iepriekšējā gadā bija jaunaudze, šogad tāda vairs nav, tāpēc par platību jāmaksā pilns nodoklis.

Savukārt, mainoties noteikumiem un dažādiem ciršanas ierobežojumiem, mainās arī maksājamā nodokļu summa — palielinās vai samazinās. Pašlaik daudzi īpašnieki ir neapmierināti ar nepārdomāti iedalītiem īpaši aizsargājamiem iecirkņiem, arī ar krastu mežiem, kur aizliegta jebkāda saimnieciskā darbība. Cerams, ka šogad, mainoties dabas aizsardzības noteikumiem, daudzviet šos aizliegumus atcelts. Taču jāatceras, ka tādā gadījumā palielināsies arī nekustamā īpašuma nodoklis.

Kādēļ nesaņem atlaides?

Ir bijuši vairāki gadījumi, kad īpašnieks ir atjaunojis mežu vai mežā ir aizsargājamas dabas teritorijas, bet atlaides nesaņem. Tam var būt vairāki iemesli.

Pirmkārt, ja īpašnieks ir atjaunojis cirsmu vai apmežojis lauksaimniecības zemi, platībai ir jābūt mežsarga pārbaudītai un atzītai par atjaunotu.

Otrkārt, lai nodokļa atlaidi piemērotu jau ar nākamo gadu, ziņas par izpildīto meža atjaunošanu vai jaunaudzes kopšanu jāiesniedz laikus, lai mežsargs platību paspētu dabā pārbaudīt ne vēlāk kā līdz 1. oktobrim, pretējā gadījumā nodokļu atlaides piemēros tikai no aiznākamā gada.

Treškārt, kā jau minēts, VMD un VZD cenšas sakārtot meža datu bāzi. 2000. gadā Talsu rajonā šie dati sakrita tikai par 78 %, bet 2001. gadā — jau par 94 %. Lai arī rādītāji ir vieni no labākajiem Latvijā, tomēr diezgan daudz saimniecību nekustamā īpašuma nodokli vēl joprojām aprēķina pēc pagasta meža zemes vidējā novērtējuma, nevis pēc

individuālajiem datiem. Tādā gadījumā, ja meža zemē ietilpst jaunaudzes vai aizsargājamas dabas teritorijas, iespējams, ka īpašnieks maksā krietni lielāku nodokli nekā viņam pienāktos. Kā rīkoties?

Īpašniekam ir tiesības pieprasīt zemi pārvērtēt. Vispirms zemes īpašniekam ir jānoskaidro, vai viņa meža zemē nodokli aprēķina pēc individuālajiem meža inventarizācijas materiāliem. Ir jādodas uz VZD Talsu rajona nodaļu (tālr. 22428). Ja izrādās, ka meža zeme vērtēta pēc pagasta vidējās kadastrālās vērtības, bet īpašnieks vēlas saņemt individuālo vērtējumu, tad Talsu virsmežniecībā vai vietējā mežniecībā jāizņem izziņa «Meža novērtējums zemes kadastrālās vērtības un mežaudzes vērtības noteikšanai» (Ls 7,08, ja meža zeme ir līdz 50 ha, par katru nākamo hektāru jāmaksā 7,08 santīmi). Ar šo izziņu un zemes plānu jādodas uz VZD Talsu rajona nodaļas pasūtījuma daļu, 417. kabinetu. Pārvērtēšana maksā — līdz 5 ha apmēram Ls 4 , līdz 50 ha apmēram Ls 13, un katrs nākamais ha — Ls 0,16 + PVN. Pārvērtēšanas dati saglabājas VZD un tie nav jāatkārto katru gadu. Likuma «Par nekustamā īpašuma nodokli» 3. (6.) pantā teikts: «Nekustamā īpašuma īpašniekam, pieprasot sava īpašuma pārvērtēšanu taksācijas perioda laikā, individuāli noteiktā nekustamā īpašuma kadastrālā vērtība ir piemērojama nodokļa aprēķinam ar nākamo taksācijas periodu.»

Tāpat pārvērtēšana atmaksājas, ja uz īpašnieka zemes atrodas aizsargājamās dabas teritorijas vai ir daudz jaunaudžu, vai ir nabadzīgas meža zemes. Tāpat zemi nepieciešams pārvērtēt, kārtojot ar zemes vērtību saistītus darījumus.

Dace Rumpe, Talsu virsmežniecības inženiere konsultante

Ciemos

Dūmele

Dūmele ir ciems, kurā vēsture mājo līdzās. Teikas par Dieviņezeru vien ir ko vērtas! Un kur nu vēl Lienītes Iesalnieces dzimta *Baždieviņu* — *Mežmaču* mājās — turpinājums paaudžu paaudzēs, rūpīgi vāktas liecības par aizgājušiem laikiem. Ciems, protams, patukšs salīdzinājumā ar 1930. gadiem, toties savdabīgi tā pašreizējie iemītnieki.

Dūmeles ciema mājas

Vesaimniecības: *Ķīši, Mežmači* — *Baždieviņi, Ragavas*.

Sadalītas vecsaimniecības: *Ķīši* — *Valklejas, Mežmači* — *Baždieviņi, Ragavas*.

Bij. rentes māja Riepaldi.

Sadalīta bij. mežklausītāju māja: *Bērzkalni, Siļi, Vilklejas*.

Bij. mežsargu mājas: *Krauķi* — *Sudmalkalni, Zviedri*.

Jaunsaimniecības: *Akmeņkalni, Alkšņuvalki, Apšulejas, Birznieki, Cepļi, Ezergali, Folmaņi, Grāvmales, Gurnupe, Indrāni, Jūrmalnieki, Ozolkalni, Ozolnieki, Purmaļi, Priēzlauki, Rožkalni, Straujnieki, Tiltkalni, Upeslejas, Upītes*.

Mežsargu mājas: *Ezermuižas, Krauķi, Latumi, Zviedri*.

Mežniecības: *Ezermuižas*.

Pasta nodaļa: *Mežmači* — *Baždieviņi*.

Par Dieviņezeru jeb Vidales ezeru

«Lai dabūtu zivis, Dundagas barons 1837. g. licis 250 cilvēkiem izrakt kanālu no ezera uz apm. 2 km attālo jūru — 8 m (16,5 pēdas) dziļu, virspusē 7,5 m platu, dibenā 1,5 m platu. Ūdens nav notecējis. 1838. g. ziemā ledus iešanas laikā ezera ūdens piepeši sācis kustēties un 12 stundu laikā ar visām zivīm iztecējis jūrā, kur ezera ūdens stripa stiepusies vairākus kilometrus. Kādā piekrastes alā atrasti 12 sami, kādā citā vietā — 6 sami. Ezera dibenā atrasti akmens cirvji, deviņzuburu brieža ragi, kas glabāti Dundagas pilī, bet 1872. gada ugunsgrēkā gājuši bojā, kā arī koku celmi, kas norāda, ka ezers bijis jauns un, domājams, iztecējis no Bažu purva, kas stāv augstāk par ezeru.» (Pēc **Bitnera**, 111. lpp.)

Kurzemes draudžu hronikā (2. d., Valsts arhīva raksti, R., 1930) gan minēts, ka savulaik ezers nolaists tāpēc, ka apkārtējie meži un pļavas ir ļoti slapji. Pēc nosusināšanas ezers (t.i., pļavas) devis aizvien labākas ražas.

Par šo notikumu saglabājies daudz nostāstu. Kādā teikā minēts, itin kā ezerā būtu ielaists ļoti daudz dzīvudraba, tādēļ ezers tik piepeši un ar lielu troksni ieskrējis jūrā. **Olgas Rumpenbergas** stāstījumā balta ķēve loka kompozīcijā ietver ezera izcelsmi un beigumu: «Vens vīrs jājs ar balt zirg. Tam no mugur ta ka čūsk i vilces ūdens. Kamēr viene viete ūdens nokrits nost un taje viete palics ezers. Tad kad ezers nolaists, akal vens vīrs a balt ķēv aizrauts uz jūr.» **Gustava Eltmana** atmiņās (1986. g. I. Abaja pierakstā) pēdējam gadījumam gluži sadzīvisks raksturs: «Tēva tēva tēva baltā ķēve aizrauta uz jūru, ezeru nolaizot. Saimnieki veduši baronam klausās malku pāri ezeram uz Melsilu. Tur tā lādēta kuģos un vesta uz Rīgu. Ezers jau no rudens esot sākts nolaist, bet grāvis aizdambējies, ūdens vairs nav tecējis. Vēlāk ezers aizsaulis. Malku vedot, katrs saimnieks braucis ar diviem zirgiem, uz vienām kamanām pats sēdējis. Tā nu viņi izlādējuši malku un braukuši tukšā atpakaļ. Melsilā esot brīdināti, ka ezers sākot strauji noplūst uz jūru. Visi steigušies. Baltā ķēve palikusi gājiena beigās. Ledus ezerā sācis plaisāt, paguvuši pārskriet visi, bet baltā ķēve palikusi — nobiju-

sies, un nav bijis, kas to dzītu. Kopā ar lediem tā aizrauta uz jūru.»

Baždieviņi** — **Mežmači** un **Gūtmaņu dzimta

Lienīte Iesalniece (dz. Veide, dzīvo *Baždieviņu* — *Mežmaču* mājās no 1960. g.) ir ciema iemītniece sestajā paaudzē un viena no rūpīgākajām seno notikumu krājējām. «Skatoties no Šlīteres Zilajiem kalniem uz leju, mūsu puse vienmēr tinusies dūmakā. Mans vecvecvectēvs no mammas puses Fricis Gūtmanis 1886. gadā no barona par 4700 rubļiem izpircis *Baždieviņus* — manas mājas. Netālu atrodas Bažu purvs, bet māja uzcelta uz Dieviņa kanga-ra 1820. gadā — toreiz vēl Dieviņezera krastā. Fricis apprecēja *Maču* māju (Vidalē) meitu, un mājām tika otrs nosaukums — *Mežmači*. 1929. gadā viņš sadalīja mājas un zemi divās vienādās daļās saviem bērniem, tā *Mežmačiem* klāt vēl nāca *Ezergali*. Pirms Pirmā pasaules kara ēka pārbūvēta — nojaukts skurstēgnams.

Pirms Pirmā pasaules kara ar *Bažu* mājām (tautā sauktas īsuma labad) saistījusies visa ciema dzīve. Tur atradies veikals (Saunagā un Pitragā vēl nav bijis), vējdzirnavas un darvas ceplis (nav saglabājušies).

Mans vecvectēvs Kārlis Gūtmanis (miris 1943) ir bijis ciema dvēsele. Katru svētdienu apstaigājis ciemu, līdzī nesis Bībeli un cūkkaujamodunci. Ko vajag, to izdara — noskaita dievvārdus vai nokauj cūku. Ļiprs vecūks. Kad secinājis, ka mājās nav sērkočinu, gājis uz Mazirbi pīrkt. Arī tur nav, iet tālāk uz Kolku, tad vēl uz Ģipku, visbeidzot, pāri Dieviņa kangaram nācis mājup — vienā dienā.

Sākot ar Kārli, visi senči ir apglabāti Dūmeles kapsētā. Kārlis ir cīnījies, lai tur kapī vispār būtu, un 1926. gadā, kad kapsēta ierīkota, noteicis, ka viņš gulēs pašā centrā, kas it kā bijusi labākā vieta. Pārējie savas vietas lozējuši.

Viņa dēls Teodors, mans vectēvs, ir bijis tikpat rosīgs un jautrs. Gar mūsu mājām veda ceļš no Ģipkas uz Mazirbi. Teodors gājis braucējiem pretī, cienājis ar alu, uz Jāņiem ar spēkpīrāgiem. Teodors bijis arī lielības gars, apgalvojis, ka spējis daudz izdzert un turēt. Bet kāds uzķēris, ka viņš dzer, dzer un tad iet ārā izvemties. Ne tāpēc, ka slikti kļūst, bet lai atkal varētu alu dzert.

Viņš bijis latviešu strēlnieks, piedalījies Ziemassvētku kaujās. No Krievijas vairākus mēnešus ar kājām nācis mājās. Pa ceļam ļoti izbaidējis. Kad ticis pie olām, tad trīsdesmit uzreiz apēdis.

Mans tēvs Arnolds Veide, pēc izcelsmes Košraga libietis, ir ienācējs. Agrāk Dūmelē diezgan daudz jūrmalnieku dzīvoja. Viņi savā starpā dziedāja lībiešu dziesmas un mēģināja lībiski runāt.

Dūmelē jūrmalniekiem bija pļavas, jo viņiem pietrūka savu, kur sienu savākt. Siena laikā jūrmalnieki pārcēlās uz Dūmeli vismaz uz divām nedēļām. Brauca pat ar ģimenēm, govīm un zirgiem. Turpat pļavas šķūņos nakšņoja. Vienmēr kāds spēlējis akordeonu, tikpat kā zaļumballe.

Kādreiz visi dūmelnieki ir gājuši Mazirbes skolā. Mans vectēvs iepriekšējā gadsimta sākumā ir mācījis Mazirbē, arī jūrskolā. Arī es

DUNDADZNIĒKS

līdz 3. klasei tur mācījos, tad Mazirbes skolu pārvērtā par palīgskolu. Es atceros, kā braucām uz skolu ar zirgiem — vecāki mūs katru nedēļu veda. Ziemā lielas kupenas, bērni satuntulēti, ragavas apkrīt sniegā... Toreiz ciemā bija seši zirgi, nu viens ir palicis. Tagad mani bērni mācās Dundagas vidusskolā, bet Ēriks no *Ziedkalniem* brauc uz Roju.»

No Gustava Eltmana atmiņām

«Ulmaņa laikā bijis mēģinājums šajā pusē iemītināt ziemeļbriežus. Sākumā ieveda no Norvēģijas četrus dzīvniekus. Ušu galā tiem uztaisīja nožogojumu — dārzu. Vasaras bijušas par karstu šiem lopiņiem, viens tāpēc ātri aizgāja postā. Pēcāk atveda vēl klāt. Tik un tā iznīka. Pēdējā bija palikusi briežu govš. To ļoti pievilkusi svilpšana, sekojot kuļmašinai tā aizgājusi līdz Brauskām, vēlāk uz Mazirbi.»

Izsūtīšana

Izvešana uz Sibīriju dūmelniekus tikpat kā neskāra. **L. Iesalniece:** «Mans tēvs vācu laikā izvairījās no leģiona, pavadīja kādu laiku mežā, viņu vairākkārt saķēra un viņš atkal un atkal izbēga. Pēc kara viņš sāka strādāt pie mana vectēva par kalpu. Vectēvu izsūtīja 1945. gadā, bet tā bija tā saucamā filtrācija. Viņu nometināja strādāt netālu no Maskavas alumīnija rūpnīcā. Vēlāk atveda alumīnija priekšmetus, kāda karote vēl tagad saglabājusies.»

Pēc LVVA 1995. g. publicētā presesēto saraksta, 1941. gadā no *Gurnupes* mājām izsūtīti Grīšļi — Eduards, Emma, Edgars un Ernests.

Kolhozs un vienlaidus meliorācija

L. Iesalniece: «1949. gadā nodibināja kolhozu «Robežsargs». Vietējie kolhozu nav gribējuši, bet Mazirbes robežsargi pierunājuši. Tāpēc arī tāds nosaukums. Sākums bijis ļoti grūts, pirmajā pavasarī govīs ar zirgiem cēlušī augšā.

1970. gados mūsu ciemam gāja pāri meliorācija. Tad visi, kas gribēja, varēja mājas pārdot un dabūt par to naudu. Lielā daļa bijušo jaunsaimnieku tā arī izdarīja. Turklāt uzskatīja, ka Kolkā pie zivīm ir vieglāks darbs. Tur jau dzīvoja jaunās paaudzes dūmelnieki, kas vecos paņēma pie sevis.

Tāpēc arī tagad no vairāk nekā 30 saimniecībām ciemā palikušas sešas. Kolkā joprojām dzīvo īstenie dūmelnieki — Aina Bolšinga, mans brālēns Aldonis Eltmanis un visvecākā dūmelniece, manas mammas māsa Olga Rumpenberga, kurai jau 87 gadi, u.c.»

Ciems mūsdienās

L. Iesalniece: «*Riepaldos* vēl dzīvo Zelma Otomere, bijusi brigadiere un pastniece. Viena pati meža vidū, bez elektrības (vadus nozaga). No vecajiem dūmelniekiem *Rūķīšos* mīt Gunārs Braunfelds. Daudz ziņu par šejieniešiem savācis vēsturnieks Dzintars Žagars, kura dzimtas mājas ir *Ziedkalni*. Viņš rūpīgi kopj savas dzimtas kapus.»

Marija, nevis Maņa

Par dziednieci Mariju Otomeri zina tuvi un tāli, pat aizjūrā. «Es neesmu Maņa, bet Marija!» Lienītes Iesalnieces kaimiņiene sākumā aizrāda, bet vēlāk gan sevi nodēvē arī šajā vārdā. Marija ir no Sibīrijas, bet jau pusgadsimtu dzīvo Dūmelē. Četros mēnešos iemācījusies latviski. Tagad cauri brīnišķīgai tāmnieku valodai cauri skan neliels krievisks piesitiens. Iespējams, nevienš cits pagastā tā nerunā. Dzimtā valoda esot piemirsusies, tēju — zālišu — nosaukumus *Ezergalu* saimniece zina tikai latviski. «Bet līdzī es nedodu, pasaku, kādas aptiekā jānopērk vai pašam jāsalasa.»

Sirdzēju netrūkst. Bet vai visiem var palīdzēt?

«Tā es nekad neesmu teikusi!» Marija ar uzsvaru atbild. «Galvenais ir ticēt Dievam. Baznīcā nav obligāti jāiet. Dievam jālūdz palīdzība, bet ne manta. Es esmu pareizticīga. Tam nav lielas nozīmes, Dievs ir viens. Man garāk iznāk sviņēt Ziemassvētkus.

Cilvēkiem jācenšas palīdzēt. Man visi ir vienādi. Ir braukuši aktieri un mākslinieki, pat dakteri, no Latvijas un no Kanādas, bagāti un nabagi, un tādi, kas par nabagiem izliekas. Ja no laba prāta man ie-

1930. gadi. Pēc pļaušanas talkas. Trešā no kreisās — Irma Gūtmane (Lienītes Iesalnieces māte), pirmais no labās — Edgars Otomers (vēlāk sibīrietes Marijas vīrs).

Foto no L. Iesalnieces personīgā arhīva

dod naudu, tad ņemu. Bet maksu es neprasu!» Marija vēlreiz paskaidro.

«Es redzu to, kas kaiš. Un ar pirkstiem jūtu. Bet es neesmu ekstrasenss. Man nav rokās strāvas.»

Marijas tante daudziem bērniem ir palīdzējusi nākt pasaulē un sauc viņus par saviem mazbērniem. Tādu esot simtiem. «Kad sievietē grib bērnu, tad dzeršana, smēķēšana un kafija ir jāmet nost.»

Tagad jāpasaka kaut kas ne pārāk smalks. Bet tur neko nevar darīt.

«Man ir dusmas, ja kāds teic — pat dakteri, mācīti cilvēki: «Tas bērns ir noburts, brauc uz Dūmeli pie Maņas tantes.» Es saku — ej tu galīgi d...! Kāpēc tā jāapvaino citi cilvēki, ja neko nezini? Tā nedrīkst! Un nevajag nevienu nolādēt, tas ir galvenais. Bet tam bērnam, izrādījās, nieres bija apsaldētas.»

Lūk, dažas atziņas no Marijas Otomeres pieredzes. «Ar kastāņiem jāberzē plaukstas un kāju pēdas, tas labi ietekmē nervu sistēmu. Nervu sistēmu nomierina arī citrommelisa. Ja apsaldē nieres, tad jā-

nolauz kadiķa zariņš, jānovāra un jādzer iekšā. Vai arī sadauzīt sauju ķirbju sēklas ar visām mizām un pavārit.»

Un vēl — padoms sadzīvē. «Pirms ravē dārzu, ar pirkstiem gar veļas ziepēm jānogrābj, tad zeme nesaiet aiz nagiem un vēlāk viegli iztīrīt.»

Visbeidzot, filozofija. «Ar vīru 38 gadus nodzīvoju. Viena laulība. Kādu pastalu uzvelc, tāda jāvalkā.»

Prasu, vai Marijas tantei nemaz nekāro aizbraukt uz dzimtajām vietām. Un kāda ir nozīme tai vietai, kur dzīvo?

bija salidojums. Es arī aizbraucu. Satiku Meškunu, Pētersonu. Kad TV pārcēlās uz Zaķusalu, sēdēju vienā istabā ar «Labvakar». Redzēju visu to ķīseli no iekšpuses.»

Un tad — krass pagrieziens dzivē. Diplomēta filoloģe un rūdīta TV žurnāliste pamet visu aizsākto un kļūst par zemnieci un uzņēmēju.

«Televīzijā sākās pārmaiņas. Mainījās priekšnieki un kolēģi, alga neapmierināja. Likās arī, ka esmu sevi izmēlusi. Tad vienā raidījumā iepazīnos ar kādu vīru no kooperatīva, kas palīdzēja iegādāties lauku mājas. 1990. gadu sākumā tas bija modē. Kopā pabrukājam pa Latviju. Vienmēr, kad redzu lauku mājas gāzamius kopā, man sirds sāp — tikpat kā cilvēks, kad mirst. Nokļuvām līdz Dūmelei. Dažus gadus vēlāk izlēmu, ka man *Ziedkalni* jāpērk.

Es beidzu kartupeļu audzēšanas kursu! Nopirkām traktoru, sākām audzēt agros kartupeļus. Vecais Otomērs šausminājās, kad mēs aprīli stādījām. Bet līdz Jāņiem izauga! Ar ikarusu vedu maisus uz Rīgas tirgu. Laikam man tirgotāja gars ir iekšā. Un jābūt istajā laikā istajā vietā.»

Pēc tam — Ventspilī uzņēmējdarbības kursi. Nu jau piekto gadu Laimai Jurgenbergai Talsos pieder

modes salons «Kolāžas». Tas būtu atsevišķa stāsta vērts.

Ziedkalni desmit gados saposti kā konfektes — nomainītas grīdas, nosiltināti griesti, ievilkts ūdensvads. Virtuvē omulību rada baltu podiņu plīts un maizes krāsns. Un televizors fonā — kā daudzās latviešu mājās. Nez, kā bijusi žurnāliste vērtē pašreizējos TV raidījumus

«Man ir ideja,» atvadoties saka Laima, «savelt akmeņu krāvējumam. Cik te kādreiz bija māju, tik akmeņu, un uz katra uzrakstīt mājas vārdu.»

Sakņu apziņa

Vilnis un Lienīte Iesalnieki ciemā visdūšīgāk saimnieko: audzē rukšus, kopj govslopus, cīnās ar mežacūkām, nopļauj visu savu zemi. Bet ezerplavas, kādreiz 7 km garais ezers, aizvien vairāk aizaug

Vai ciems — ģeogrāfiskā ziņā nomale, ar pārsvarā sliktu ceļu uz pagasta centru — neiznikst? Līdz Mēlsilam ir kilometri septiņi. Reizi nedēļā dūmelniekus apciemo auto-veikals. L. Iesalniece iebilst, ka tik daudz jaunās paaudzes iemītnieku kā Dūmelē reti kur esot!

«Mans tēvs meliorācijas laikā bija gatavs māju pārdot, bet mamma bija pretī. Mums bija vecsaimniecība! Es vienmēr esmu zinājusi, kur ir

mana zeme, kur ogu un sēņu vietas. Kolhoza laikos atņēma aramzemi, bet meži un pļavas jau palika, tur ganīja govīs. Bērnībā riekstojot nekad negāju tālāk par savu robežu.»

L. Iesalniecei ir saglabājusī ne tikai izcilu oša koka kumodi — vecvecmammās kāzu dāvanu un vismaz tikpat vecu zilsarkanu segu, bet arī savākusi dažādas mutvārdu liecības par Dūmeli, māju, pļavu, lauku utt. nosaukumus un to skaidrojumus. To mēs ikviens savā dzimtajā vietā varētu darīt!

Klade veidota šādi: nosaukums, objekta veids, stāvoklis, vecums, kāpēc dots šāds nosaukums, ar kādiem notikumiem un personām saistīts. Lūk, neliels ieskats.

Dieviņkangars — Kangars no Ģipkas līdz Mazirbei — Pa Dieviņkangaru vai arī cieši tam blakus iet ceļš no Ģipkas cauri Dūmelei līdz Mazirbei — Lielākā daļa Dūmeles māju celtas uz šī kangara. Tiek uzskatīts par Dieviņezera krastu;

Bažcaurams — Pārtraukums Bažkangarā, izeja uz Bažu purvu, slēpts avots — Slīteres nacionālais parks;

Tišņsāts — Māja uz Bažkangara — Nepastāv, tajā vietā priežu jaunaudze — XIX gs. vidus — Tišņs bijis vientiesis, varētu teikt, pamulķītis, nav gribējis tikties ar cilvē-

kiem, uz Bažkangara uzcēlis būdu, turpat ierīkojis arī laukus, racis purvā grāvjus.

Teiksma par Tišņu

(No *Alfona Bertholda* atmiņām, publ. «Lauku Dzīvē» 1989. g.)

«Pirmais lībiešu skolotājs Niks Polmanis bijis arī muzikants. .. Bijis arī otrs, par Tišņu iesaukts spēlmanis. Tas bija uzcēlis nelielu mājiņu pie dižpurva uz Bažkangara, starp Mēlsilu un Dūmeles — Saunaga ceļu. Tolaik gan vēl šis ceļš nav bijis, ir bijušas tikai laipas. Šo mājiņu apkārtējie bija iesaukuši par Tišņsētu. Šis nosaukums saglabājies līdz pat mūsu dienām. Tajā vietā vēl tagad redzamas būdas atliekas.

Reiz Polmanis ar Tišņu bijuši Dundagā. Braucis Dundagas barons ar četriem zirgiem. Polmanis sado-mājis to drusciņ pabaidīt un reizē ar Tišņu sācis spēlēt maršu. Zirgi izbijušies un sākuši auļot, tā ka kučieris nav spējis savaldīt. Tišņš, to redzēdams, mitēties spēlēt, bet Polmanis uzsaucis: «Spēlē, Tišņ!», piesitis kāju pie zemes un nospēlējis maršu līdz galam. Otrā dienā Polmani aicina pie barona: «Vai tu, Polmani, patiesi gribēji man galu darīt? — tā barons noprasa. Polmanis atbild: «Nē, kungs, tikai godu parādīt, jo maršu taču nedrīkst pārtraukt!»

«Nu, ja tā, tad došu tev dzeram-naudu,» barons sacījis. Bet Tišņš, kas par baronu iezēlojies, palicis tukšā.»

No Laimona Strautmaņa atmiņām

(Saunagā, 1985. g. pierakstījis I. Abajs)

«Bažcauruma avota tuvumā ir upe un koka tilts. No tilta uz Mazirbes pusi ir liels akmens. Tautā runāja, ka zem tā esot noglabāts zelts. Lai mantu dabūtu, jāņem divi melni ērzeļi un jādodas ap pusnakti akmeni izcelt. Viens vīrs nospriedis, ka jāmēģina. Visu izdarījis kā nākas. Strīki apsieti akmenim apkārt un zirgi vilkuši. Akmens jau cēlies ārā. Te kāda balss vaicājusi: «Kas man būs?!» Vīrs atbildējis: «Sūdu tu dabūsi!» Tad strīki pārtrukuši, akmens atkritis atpakaļ savā vietā un joprojām glabā savu mantu. (Tagad upe mainījusi gultni. Akmens esot upes vidū un diviem zirgiem nav izceļams.)»

Krists Iesalnieks (8 gadus vecs, Viļņa un Lienītes Iesalnieku dēls): «Kad es izaugušs liels, es šeit [*Mežmačos*] dzīvošu.»

Alnis Auziņš

Autors izsaka pateicību par atbalstu raksta sagatavošanā I. Abajam, L. un V. Iesalniekiem, L. Jurgenbergai un M. Otomerei.

Es kāpt gribu kalnā visaugstākā!

Rērihu duets

Pirms mēneša Dundagas vidusskolas 5. klases un Dundagas Mākslas un mūzikas skolas 3. klases audzēknis Kārlis Rērihs kļuva par divkārtējo uzvarētāju pūtēju orķestra «Rīga» rīkotajā Latvijas Mūzikas skolu pušamo un sitamo instrumentu izpildītāju konkursā mežragu grupā.

Oficiāli tādas muzikālas vienības — «Rērihu duets» — nav. Bet sapēle vieno Raiti un Kārlī tēva un dēla, pedagoga un audzēkņa un arī kolēģu attiecībās — Talsu pūtēju orķestrī.

Pats pēc savas sistēmas

Kā Rērihi sākuši mūziķa gaitas? Vispirms vārds vecākaļam.

Raitis: «Muzikalitāte laikam vairāk nāk no manas mammas dzimtas. Pirmās iemaņas ierādīja mammas tēvs Kārlis Balmanis, kurš pats spēlēja Blumberga orķestrī, ko pazīst visi vecie dundadznieki. Savulaik Rērihi pa svētdienām sanākuši kopā un muzicējuši — cits ar vijoli, cits ar mandolinu, cits ar akordeonu.

Toreiz Dundagā mūziku varēja apgūt vienīgi pašmācībā. Māsai — viņa bija vecāka — nopirka akordeonu, bet viņa nespēja. Es pamēģināju. Sākumā bija grūti abas rokas apvienot. Kaimiņos dzīvoja vecāks puika, viņš pie atvērta loga svilpoja melodiju, un es ar kreiso roku mēģināju dabūt basus klāt. Šķiet, tikko sāku iet skolā, kad iemācījies pirmo dziesmu — «Liktendzirnas». Pēc pāris gadiem no vecāva aizguvu tauri — altu. Izgudroju savu sistēmu, kā pašmācībā apgūt mūziku, izmantojot redzes un dzirdes atmiņu. Vēlāk sāku darboties Dundagas vidusskolas pūtēju orķestrī. Ernests Ābols un Rīta Zemtiņa bija mani pirmie skolotāji mūzikā.»

Labāk mūzika nekā diendusa

Raitis: «Kārlis pirmoreiz lūkoja iepūst trompetē pusotra gada vecumā. Es to ierakstīju magnetofona lentē. Mājās bija dažādi instrumenti, un es nekad neko neliedzu. Kārlis arī nemēģināja kaut ko salauzt. Tā dēlam ir liela priekšrocība, ka viņš agri sāka.»

Kārlis: «Piecu gadu vecumā, kad vēl gāju bērnudārzā, sāku spēlēt klavieres. No savas pirmās skolotājas es dīkti kaunējos. Mežragu sāku spēlēt no 3. klases. Iesākumā es to nespēju noturēt. Bērnudārzā va-

jadzēja gulēt diendusu, un tas man ļoti nepatika. Priecājos, ka varu negulēt, jo tajā laikā gāju uz Mūzikas skolu.

Klavierspēle man padevās diezgan viegli. Smuks skaņdarbs jau patīk — tad, kad iemācās. Nepatīk tikmēr, kamēr mācās un nekas nesa-nāk.»

Bet kā ar gammām? «Šausmīgi nepatīk!» Kārlis atzīst. «Es mēģināju pierunāt skolo-tāju, lai neliel spēlēt. 3. klasē izvēlējos mežragu, jo to varu spēlēt orķestrī.»

Hanteles vai 100 kg svaru stieni?

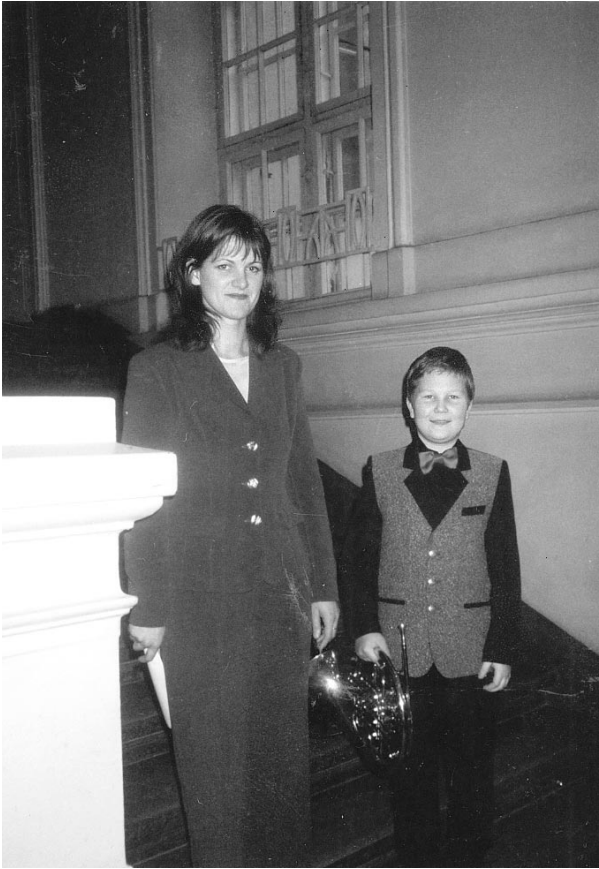
Raitis: «Mācīties neviens negrib. Visi grib uzreiz **mācēt**. Bērns jāieinteresē un jāpārliecina. Nav jau tā, ka dēls rautin rautos spēlēt. Bet viņš saprot, ka nevingrinoties nekas neiznāks. Es priecājos, ka pēc konkursa Kārlis teica: man ir labākais skolotājs. Tas nozīmē, ka pārmēru neesmu «spiedis». Bez piespiešanas nevar, tomēr nedrīkst ar audzēkņiem tā strādāt, ka rodas nepatika pret instrumentu un mūziku vispār. No tā jāuzmanās arī ļoti prasīgiem vecākiem. Iedomāsimies, ka jaunam sportistam katru dienu liktu cīlāt 100 kg svaru stieni! Viņš būtu pagalam. Varbūt iesākumā jauniešiem tikai ar hantelēm jāpavingro... Tāpat arī mūzikā slodze jāpiemēro katra spējam.»

Labais puika, pozitīvs tēls?

No vienas puses, Kārlis šķiet gandrīz vai paraugzēns. Divarpus stundas dienā velta mūzikai, piedevām vēl spēlē mežragu Talsu pūtēju orķestrī. Vaicāts par izjūtām, kādas rodas tad, kad citi puikas dzenā bumbu, bet pašam jāvingrinās, Kārlis prātīgi atbild: «Ir žēl. Bet katram savs. Tas tomēr atmaksājas.» Kārlis līdztekus mežragam un klavierēm vairāk vai mazāk prot spēlēt arī trompeti, ģitāru, blokflautu, mutes ermoņikas, tubu. Zēns sekmīgi piedalās skolas un rajona matemātikas olimpiādēs. Aizraujas ar sportu, īpaši ar volejbolu.

Tomēr nav tā, ka jaunais mežradznieks dzīvotu tikai nopietnā mūzikā. «Klasiku mājās īpaši neklausos. Man patīk hip-hop stils, Ozols, arī citas latviešu un ārzemju grupas.»

Tātad «normāls» puika, kura valodā dabiski mājā tādi vārdiņi kā

Kārlis Rērihs ar koncertmeistari Daci Šmiti pūtēju orķestra «Rīga» konkursa laikā. Foto no R. Rēriha personiskā arhīva

«bastot», «šausmīgs» un «briesmīgs» un kuru saista arī datorspēles un TV pārraides.

Un nākotnes sapņi? «Gribētu dibināt kādu grupu. Tepat, Dundagā, tad pa visu Latviju brauktu, vēlāk uz ārzemēm. Kā «Prāta vētra.»»

Pacēluma laiks

Raitis Mūzikas akadēmijā ir specializējies tubas spēlē, taču patlaban māca ģitāru, flautu, mežragu,

strādā ar instrumentālo ansambli un Talsu pūtēju orķestri. Dēla izvēli zināmā mērā noteica gadījums. Pirms pāris gadiem Talsu pūtēju orķestrī beidza spēlēt tā vecākais mežradznieks. Viņu nomainīja Kārlis — visjaunākais.

Raitis: «Ja audzēknis spēlē mūzikas instru-

mentu tikai skolā un mājās, tas var apnikt. Cita lieta — orķestris. Tas ir mērķis, pēc kā tiekties. Orķestrī redz savai spēlei pavisam citu jēgu, var vērot citus mūziķus. Tā pavaras arī iespējas koncertēt ārzmēs.

Katram instrumentam ir savs pacēluma laiks. Pašlaik tieši mežrags šķiet diezgan populārs. Manuprāt, tas ir patieciģis instruments. Mežragam ir viens no plašākajiem diapazoniem. To var spēlēt solo, orķestrī, gan koka, gan metāla pušamo instrumentu ansambli, var dibināt arī «tīru» mežradznieku ansambli.»

Dažiem jau dīga ūsas

Raitis: «Pirmoreiz pūtēju orķestra «Rīga» rīkotajā izpildītāju konkursā piedalījāties pērn. Braucām gan ar bažām, gan ar cerībām, ka sliktākie nebūsim. Sastapām labākos no Latvijas Mūzikas skolām. Dažam jau ūsas dīga... Bet Kārlis uzvarēja. Tas deva gandarījumu un ticību.

Šogad mežragu klasē bija astoņpadsmit dalībnieki, spēkos pavisam

līdzīgi. Bija jāspēlē obligātais un izvēles skaņdarbs. Arī šajā reizē pirmo vietu punktu sistēmā nepiešķīra, bet Kārlis atkal kļuva par uzvarētāju. Tas ir labi, jo parādīja — pilnība nebūt nav sasniegta. Starpcitu, tūlīt aiz Kārļa palika Talsu Mūzikas skolas 4. klases audzēkne un Talsu pūtēju orķestra dalībniece Laine Dragūne. Mēs lepojamies, ka Talsu orķestrī ir divi labākie jaunie mežradznieki.

Laureātus apbalvos 2. martā, tad uzvarētāji piedalīsies koncertā «Bravo bravissimo». Tajā spēlēs tieši šim pasākumam veidots laureātu orķestris, laureātu solo ar orķestrī «Rīga», kā arī dažādi ansambli.»

Ticība mūzikai

Reizēm cilvēki no mākslas jomas saka: nē, bērniem es savu ceļu nenovēlu! Raitis Rērihs dēlu tieši mudinājis pievērsties mūzikai.

Raitis: «Ikvienai profesijai ir plusi un mīnusi. Jā, muzikanti nekad nav bijuši īpaši bagāti. Bet — par kādu cenu lielā nauda bieži vien nāk? Par leduskalna slēpto pusi parasti neaizdomājas. Krietni svarīgāk ir tas, lai darbs sagādātu patiku. Šeit, Dundagā, ir visas iespējas mūziku apgūt profesionāli, lai tas vēlāk būtu arī maizes darbs.

Pats esmu spēlējis kāzās un bērēs, klases vakaros un kolhoza ballēs, brīvā dabā un tik mazās istabnās, ka jāstāv uz pirkstgaliem, lai publika varētu padancot. Vidusskolas laikā mani no mūzikas profesionālā ceļa ir centušies atrunāt. Bet tieši mūzikai varu pateikties, ka gan ar simfonisko, gan ar pūtēju orķestri esmu koncertējis un piedalījies festivālos gandrīz visās Eiropas valstīs. Novēlu ikvienam, kurš jūt mūzikas aicinājumu, nelikt sev šķēršļus, meklēt jebkuru iespēju, muzicēt visdažādākajos līmeņos — pēc dzirdes, pēc notīm, jebkurā žanrā un sastāvā.

Savā ziņā par Latvijas mūzikas šūpuli uzskata Liepāju. Tagad jau skaļu vārdu saka Talsi ar Lindu *Leen*, Jāni Stībēli, Kristīni Broku, grupu «Cafe». Lai šis vilnis veļas vēl tālāk uz ziemeļiem — uz Dundagu!

Alnis Auziņš

Dari kā mēs, dari vēl labāk!

Kā palīdzēsim paši sev?

Zviedrijas un Latvijas kopprojektā «Vietējā sociālā atbalsta attīstība bērnu un jauniešu riska grupām» iesaistījušās septiņas Latvijas pašvaldības. Acīmredzot tās, kuras drosmīgi atzinušas — mums šajā ziņā viss nebūt nav labākajā kārtībā. Drosminieku vidū — arī dundadznieki.

No 13. līdz 23. janvārim Zviedrijā ar skandināvu veselības veicināšanas un sociālo darbu iepazīnās Dundagas projekta vadītāja pagastietas priekšsēdētāja *Daina Dēvita*, deputāte un ģimenes ārste *Gunta Skujiņa* un vidusskolas psiholoģe *Ieva Freimute*.

Zviedru labumi

Ieva Freimute: — Zviedri iepazīstināja, kā notiek veselības aprūpe, sākot ar pirmsdzemdību laiku, darbu poliklīnikās un skolās. Kā strādā sociālie darbinieki, kuratori, psihologi, psihiatri, kā darbojas jauniešu centri, kā iestādes palīdz ģimenēm, kam grūtības pildīt vecāku lomu.

Daina Dēvita: — Zviedri tiešām ir izveidojuši veselības un sociālās aprūpes tīklu, aptverot visus iedzīvotāju slāņus. Ikvienam ir iespēja kaut kur griezties pēc palīdzības. Katrs dienests par kaut ko atbild.

I. F.: — Rūpēs par visiem, arī iebraucējiem — bēgļiem — atspoguļojas valsts politika. Sociālā dienesta, veselības aprūpes un vēl citas iestādes kopā veido daudzpakāpju sistu. Ja cilvēks vienam *izkrīt cauri*, tad nākamais viņu uztver.

D. D.: — Pie mums likumi diezgan bieži nedarbojas, arī valdība nav noteikusi, kas kuram dienestam būtu jādara.

Gunta Skujiņa: — Zviedrijā visiem vidējiem medicīnas darbiniekiem ir augstākā izglītība, arī vecmātēm. Ar grūtniecēm un zīdaiņiem strādā galvenokārt vidējais personāls. Ja nav sarežģījumu, tad pediatrs bērnu pirmoreiz apskata tikai piecu mēnešu vecumā. Zviedrijā nav mājas vizišu. Viegglākos gadījumos medmāsas dod padomus pa

tālruni, smagākos bērnu ved uz konsultāciju, pat ja viņam ir 39 — 40 grādu temperatūra.

I. F.: — Bērns jau pirms dzimšanas jūt, vai viņu gaida vai negaida. Vecmātes, psihologi un citi speciālisti novēro topošo māmiņu. Ja sieviete ir nomākta, tad cenšas mainīt viņas attieksmi, piedāvā risinājumus. Mazajam cilvēciņam ir tikai astoņas nedēļas, bet speciālisti jau veido gan mātes, gan tēva attieksmi.

D. D.: — Tēvam dzemdību laikā jāņem desmit dienu apmaksāts atvaļinājums, lai stiprinātu saites ar bērnu.

I. F.: — Zviedrijā 98% ir ģimenes dzemdības, piedaloties arī tēviem. Pētījumos pierādīts, ka šādās ģimenēs bērnus daudz retāk seksuāli izmanto.

G. S.: — Zviedrijā nav neviena bērnu nama. Toties izplatītas audžu ģimenes, ar tām strādā speciālisti. Reizēm bērns uz laiku padzīvo tā saucamajā kontaktģimenē, bet zviedri ļoti cīnās, lai bērni atgrieztos bioloģiskajās ģimenēs.

D. D.: — Kontaktģimene kopā ar sociālajiem darbiniekiem un citiem lietpratējiem audzina bioloģisko ģimeni.

Zviedri palīdz tām ģimenēm, kas netiek galā ar vecāku pienākumu pildīšanu. Šo cilvēku naudu nogulda bankā un katru dienu viņiem izsniedz noteiktu summu.

I. F.: — Ļoti daudz vecāku nāk uz skolu. Tā ir viņu ikdiens — kopīgi spriest, kā veidot attiecības. Viņi daudz uzmanības velta, lai paaugstinātu 12 — 14 gadu vecu meiteņu pašapziņu.

D. D.: — Iecienīti ir jauniešu veselības centri. Tur par savas dzīves

samezgļojumiem pie vecmātēm nāk izrunāties 12 līdz 25 gadus veci jaunieši, lielākoties meitenes, bet arī zēni. Vecmātēm pilnībā uzticas, viņas pēc tam nevienam neko nestāta.

G. S.: — Ja pie mums kaut vai pēc pieciem gadiem varētu nodibināt tādu centru!

D. D.: — Sociālais darbs Zviedrijā nav īpaši labi apmaksāts, tomēr tas acīm redzami ir cienījams. Tajā darbojas visai daudz vīriešu. Mēs iepazīnāmies ar speciālistu, kas strādā ar zēniem, kuri cietuši no seksuālās vardarbības un kuri paši veikuši šīs darbības. Zviedri par upuriem uzskata abas šīs kategorijas. Viņi, savstarpēji nesatiekoties, ārstējas vienā iestādē. Galvenā metode ir sarunu terapija.

G. S.: — Apbrīnojama ir zviedru sociālo darbinieku pacietība, neskaitāmas reizes runājot ar vienu un to pašu cilvēku. Pašiem speciālistiem pēc tam ir kur aiziet un izstāstīt visu to, kas sakrājis uz sirds. Tā ir tā saucamās supervīzijas metode. Man arī reizēm vajag izrunāties!

Patika, kā tur zīmē pacienta ciltskoku — ne tikai atspoguļojot paša un radurakstu saslimšanas, bet arī dažādas tieksmes — kas lieto alkoholu, kas nestrādā, cik kurš bijis precējies, cik sievu, bērnu utt. No tā visa izriet bērna iespējamās problēmas.

Tad vēl veido sociālā tīkla karti. Bērnu iztaujā par viņam tuviem cilvēkiem. Iztaujājamais centrā, un apkārt viņam nozīmīgākie cilvēki. To, kuram bērns visvairāk pieķēries, zīmē centram vistuvāk, to, ar kuru vissliktākās attiecības, zīmē vistālāk. Tas ļauj saprast, ar ko jārunā, lai bērnam palīdzētu. Pēc laika runā atkal un zīmē no jauna — skatās un salīdzina, kas mainījies.

I. F.: — Psihologa zviedru skolā parasti nav. Viņi strādā ārpus mācību iestādes, šim darbam piemērotās telpās. Ar bērniem ikdienā nodarbojas kuratori — izstrādā konkrētu gadījumu risināšanas plānus, vada meiteņu grupas. Starpbrīžos, brīvajā

laikā, pasākumos ar bērniem tiekas sociālie pedagogi. Milzu uzmanību viņi pievērš tam, ko cilvēks pats savā labā var darīt.

G. S.: — Vēl tāda interesanta rīcība. Piemēram, kādam zēnam skola ir pilnīgi apnikusi. Uzreiz atrodas uzņēmēji, kas uz laiku skolēnu pieņem darbā — lai redz un salīdzina. Ļoti bieži skolēni ātri vien atgriežas skolā. Uzņēmējam ir nodokļu atlaides.

D. D.: — Radās iespāids, ka viņiem visiem gadījumiem ir rokasgrāmatas. Ja kaut kas nav iznācis, kā vajag, tad skatās rakstos — kas nav ievērots.

Arī zviedru saulei ir plankumi

I. F.: — Mēs netikāmies ar pašiem bērniem, pacientiem, klientiem. Zviedri tikai stāstīja par savu darbu. Daudziem zviedru pusaudžiem ir depresija.

D. D.: — Viņi uzsvēra, ka visur ir pirmajā vietā pasaulē. Vai to apstiprina pētījumi? Nē, skanēja atbilde, mēs to zinām.

Iespējams, zviedri ir pirmie arī bērnu apaļuma ziņā. Zviedru psihoterapeits, kas strādā arī Dobeļē, redzējis daudz mūsu meiteņu, kas it kā slimojot ar anoreksiju — tiši badojoties. Manuprāt, mums ir normāli bērni, tikai zviedri skatās ar citām acīm.

G. S.: — Zviedrijā tomēr cieš arī no stresa. Daudz ir šķirto ģimeņu.

D. D.: — Mazie bērni komandē vecākus, uztiepj ekonomiskas prasības. Zviedri gan it kā to apzinoties.

G. S.: — Tur šķiet dabiski, ja bērns slimo astoņas reizes gadā. Pie mums tik daudz neslimo!

D. D.: — Zviedrijā palielinās psiholoģiskās neveselības skaits. Un alerģijas. Kā viņi paši atzīst, tas esot no pārlieku tīrā dzīvesveida.

Ko darīsim Dundagā?

I. F.: — Mēs visas trīs nolēmām par iecerēm plašāk vēl nerunāt. Tās jāizauklē.

D. D.: — Pirmām kārtām būtu jāveido komanda. Jāapzina stāvok-

lis, jāsadala pienākumi. Kopā jāstrādā pagasttiesai, skolai, policijai, psihologam, deputātiem. (Pasv. mani. — *A. A.*) Ir idejas, kam vajag daudz līdzekļu, ir tādas, kam liela nauda nav nepieciešama, — dažādu atbalsta grupu veidošana.

Tukumā darbojas īpaša struktūra, kas nodarbojas ar līdzīgu darbu. Tajā ietilpst policists, skolotājs, bāriņtiesas darbinieks un bērnu vecāki. Viņi satiekas, izstrādā noteiktu plānu, kā strādāt ar bērnu, noslēdz līgumu, ko paraksta pats bērns, māte vai tēvs, policists un bāriņtiesas darbinieks.

I. F.: — Zviedrijā pievērsām uzmanību visam, kas neprasa lielu finansējumu. Iespējams, ar laiku Dundagā varētu veidot dienas centru. Tas būtu ietvars, bet vispirms rūpīgi jāapsver, kādu saturu tajā ielik. Svarīga ir jauniešu izglītot, celt pašapziņu, īpaši meitenēm. Ir tā, ka līdz šim visu laiku esam cīnījušies ar sekām.

Gaidām ikvienu ieinteresētu personu ar savam idejām.

Braucienā novērojām: ja pašvaldība pārliecīnās par kādas ierosmes dzīvotspēju, tad arī neatsakās materiāli atbalstīt.

D. D.: — Martā projekta ietvaros Jēkabpilī notiks mācību seminārs, kurā piedalīšos es un vēl kāds pagasta speciālists.

Derētu reizi mēnesī rīkot tikšanās aizbildņu grupām, lai šie cilvēki savā starpā apspriestos. Vajadzētu vēl pieaicināt talkā kādu psihologu.

Varbūt jāiedzīvina tāda ārzemju pieredze kā bērna padzīvošana uz laiku audžuģimenē. Lai bērns no nelabvēlīgas ģimenes paskatās, kā var normāli dzīvot. Kā ir tad, kad ir elektrība un glīti uzklāta gulta. **Ar avīzes starpniecību gribu jautāt: vai Dundagā kāda ģimene būtu ar mieru uzņemties šādu šefbū?** Šādam darbam nepieciešama īpaša apmācība. Ar projektu palīdzību naudu varētu nodrošināt.

Alnis Auziņš

Māksla un mūzika no otras puses

Šoreiz mazāk par nošu rakstiem un molbertiem, bet vairāk par to, kas nodrošina labas mākslas un mūzikas klātbūtni. Stāstītāju lomā Dundagas Mākslas un mūzikas skolas direktore Linda Vīksne un Mākslas nodaļas mācību programmu vadītāja Dace Čodera.

L. V.: — Mākslas un mūzikas skolā strādā 16 pedagogi un mācības uzsāka 180 audzēkņi. Kā apvienota skola Kultūras ministrijas un Valsts Kultūrizglītības centra (VKC) skatījumā esam jauna izglītības iestāde. Valstī ir precizēts mākslas un mūzikas skolu statuss, juridiski nodalīta interese izglītība — pulciņi, kursi utt. — no profesionālās ievirzes pamatizglītības mākslā un mūzikā. Mūs sagaida licencēšana un akreditēšana, kas citiem vārdiem ir darba sasniegumu atzīšana. Kultūras ministrijas nostāja izpaužas, piešķirot valsts mērķdotāciju. Licencēšanas komisija vērtē ikvienas nodaļas skolā izstrādātās izglītības programmas kora klasei, vijoles klasei, zīmēšanai, veidošana utt. Programmai ir jāsekmē īstenot mācību plānu. Profesionālās iestādēs mācību līmenim ir jābūt jūtami augstākam nekā vispārējās interese izglītības iestādēs. To daļa vecāku nesa-

prot. «Kāpēc manam bērnam uzdod tik sarežģītu programmu? Viņš grib tikai «Pie Dzintara jūras uzsēlē!»»! Licencēšanas un akreditācijas komisijai konstatē izglītības programmas attīstības līmeni. Piemēram, klavierspēles prasībās ir obligātā programma, kas jāapgūst jebkuram audzēknim: polifonija, izvērstā forma, jāspēlē gan etīde, gan virtuozs skaņdarbs. Tātad nedrīkstam atļauties *pulciņu līmeni*.

Mūsu skolas pedagogi pilnveidojas, paaugstina kvalifikāciju, studē augstākajās mācību iestādēs. Tas nepieciešams, lai skola attīstītos un nodrošinātu profesionālas mācības.

D. Č.: — Strādājam pēc profesionālās ievirzes programmas, kuras galvenais mērķis ir nodrošināt audzēkņiem iespēju sagatavoties profesionālās vidējas izglītības ieguvei. Ceram, ka nodarbību raksturs un izglītība saturs mūsu skolā izaudzina

garīgi attīstītu, brīvu un radošu personību.

Radošajā jomā jūtams manāms progress. Tas nav tikai pedagoga, bet arī vecāku nopelns. Paldies! Par uzņēmību un zinātkāri jāuzteic Anceš bērni.

Kā izlietojam naudu

L. V.: — Šim gadam valsts piešķirtie 35 143 latī ir paredzēti pedagogu algām un sociālās apdrošināšanas iemaksām. Rajona papildu dotāciju — Ls 3 060 — un plānoto skolas naudu no vecākiem — Ls 6 750 — izlietosim mācību materiālu un darbarīku iegādei, telefonam, datoram, pedagogu kvalifikācijas celšanai, dalībmaksai konkursos, instrumentu skaņošanai u.c.

D. Č.: — Lai bērns vispusīgi un radoši attīstītos, viņa rīcībā jābūt dažnedažādiem instrumentiem un materiāliem, sākot no laba parastā zīmūļa un līmes. Viena guašas krāsas pudelīte maksā Ls 2,73, bet cik tādu izlieto mācību gadā!

L. V.: — Mūzikas instrumenti ir dārgs prieks. Šogad esam paredzējuši Ls 500 jaunu iegādei. Akorde-

ons maksā ap Ls 300, vidēji laba gītāra — ap Ls 70, vijole — Ls 130. Lielu naudu prasa instrumentu skaņošana un remonts. Pilī ir ievērojamā temperatūras svārstības, un klavieres jāskaņo divreiz gadā. Tas vien jau prasa 300 latu.

Par elektrību, ūdeni, apkuri un telefonu paši nejaudājam samaksāt, tāpat algas apkopējam. Talkā nāk pašvaldība. Jāuzteic grāmatvežu un izpilddirektora atsaucība.

Diemžēl ir audzēkņi, kas iestājas septembrī, par skolu nemaksā, tā novelk līdz janvārim un tad aiziet

Skumīgi, ka no Kultūras ministrijas nesaņemam naudu horeogrāfijas klases darbam. Lūkosim pierādīt, cik tā ir vajadzīga. Ja nedabūsim, atkal būs jālūdz pašvaldība

No valsts mums iedalīta nauda 172 audzēkņu izglītošanai. Tas nozīmē, ka nākamajā mācību gadā **nedrīkstam pārsniegt šo skaitu**. Var gadīties, ka audzēkņus uzņemsim konkursa kārtībā.

Tuvā nākotne

D. Č.: — Līdztekus parastajam mācību darbam piedalāmies

dažādos projektos un konkursos. Maija beigās mūs gaida ievērojams pasākums — mākslas skolu pedagogu seminārs un audzēkņu darbu konkurss Vidzemes jūrmalas mākslas skolā. Konkursa tēma «Virsmā» ietver mācību vingrinājumus, kuros audzēkņi izmanto dažāda rakstura virsmas, lai atspoguļotu savas sajūtas, ieceres, vizijas. Žūrija vērtēs katras izglītības iestādes ekspozīciju kopumā un konkrēta audzēkņa veikumu. Skolotājiem noderēs pieredzes apmaiņa. Kaunā nedrīkstam palikt, Dundagas karogs jātur augstu!

Gribam, lai dundadznieku veikumu novērtē arī aiz valsts robežām. Esam saņēmuši četrus piedāvājumus piedalīties starptautiskos konkursos. Čakli strādājam šajā virzienā.

Un vēl — būs svētki! Mākslinieku savienība mūs uzaicinājusi no 15. aprīļa līdz 15. maijam piedalīties Mākslas dienās.

L. V.: — Tīcu un ceru, ka mūsu izglītības iestāde pierādīs — esam tiesīgi un cienīgi saņemt valsts mērķdotāciju un pašvaldības atbalstu.

Alnis Auziņš

Ne no maizes vien

Cilvēka dažādie dvēseles stāvokļi

Kur rast drošību šajā mainīgajā pasaulē? Kāda ir manas dzīves jēga? Kas es esmu?

Tie ir jautājumi, kurus reiz nākas noskaidrot mums katram. Meklējot tiem atbildes, cilvēki bieži vien nonāk pie Kristus. No šīs sastapšanās viņu dzīvē var mainīties viss.

Šajā rakstā esmu attēlojusi piecus dažādus dvēseles stāvokļus, kā tie noteiktā secībā mainās, kamēr nonāk ciešā saistībā ar Trīsvienīgo Dievu.

Kamēr cilvēkbērns vēl ir mazs, viņš ir patiess, atklāts, tiešs, atvērts. Ne velti Jēzus sacījis, ka «tādiem pieder Debesu valstība» (Mt. 19:14). Taču, augot lielāks, cilvēkbērns saprot, ka ir sāpīgi, pat pārāk sāpīgi būt tādām, kāds tu esi, pasaulē visapkārt pieprasa būt tādām kā citi, kā visi. Un tad viņš uzliek masku, kas atbilst vispārējam standartam, rāmi sev visapkārt (četrstūris, 1. zīm.). Vēl cilvēks saprot to, ka sabiedrībā augstu vērtē bagātus, varu un slavu ieguvušos. Turklāt viņam māca, ka cilvēks — pats savas laimes kalējs, pats savas dzīves

saimnieks, pats visa centrā, viss dzīvē iegūstams paša spēkiem. (Un kurš gan negrib būt laimīgs? Jautājums tikai, vai mēs patiesi zinām, kas ir laime.) Un, ja vēl kādam tiešām izdodas iecerētais, tad cilvēks jūtas varens un, atspēries pret savu rāmi, tiecas aizvien uz augšu (1. zīm. — trīsstūris četrstūrī).

Bet reiz pienāk brīdis, kad viņš, tā dzīvojot, tiek satriekts, jo saspas ar kaut ko tādu, ar ko pats saviem spēkiem netiek galā. Piemēram, kāda tuvinieka smagu slimību un nāvi vai paša rīcību, kurā viņš sevi viļš. Cilvēks apzinās savu pilnīgo bezspēcību, un viņa dvēsele, kas līdz šim bijusi augstprātīga, par savu varību pārliecina, uz augšu saviem spēkiem situāciju, krit no šiem augstumiem, smagi sasitoties un sašķīstot gabaliņos (2. zīm.).

Taču tādā dvēseles stāvoklī dzīvot nav iespējams. Pirmais jautājums, kas rodas, ir — kāpēc? Kāpēc tā noticis? Tam seko arī citi, kas

brēc pēc atbildes. Tā cilvēks var nonākt baznīcā un dzirdēt Dieva Vārdu, kas ir kā abpusgriezīgs zobens — tas uzrāda cilvēka grēkus un aicina tos nožēlot, un piedāvā jaunu dzīvi kopā ar Kristu, kas cilvēku varbūt ir aicinājis jau sen, bet tas savā aizņemtībā vai veiksmīgajā dzīvē to nav pamanījis.

Tagad meklētājs ir cilvēks. Dievs atsaucas tam, kurš viņu meklē. Viss gandrīz tāpat kā iepriekšējā zīmējumā, tikai klāt nāk aplis (dvēseles šķembas tiek sakratītas un, kādai vēl vairāk salūstot, iekļaujas aplī) — Dieva simbols, kam noteikti vajadzētu būt zelta krāsā. Cilvēks saucis Dievu, un Tas ienācis viņa rāmī, apņemdams dvēseles šķembas un apmirdzēdams tās. (3. zīm.)

Un cik brīnumaini! Kad cilvēka sirdi uzrunā Evaņģēlijs, Dievs dod viņam atziņu, ka viņš ir grēcinieks, dod grēknožēlu un ticību Kristum. Dievs atjauno ievainoto un salauzto sirdi tā, ka cilvēks pat nejut lūzuma vietas. Trāpīgi to visu aprakstījis Sv. Augustīns: «Es biju it kā sacirsts gabalos tajā brīdī, kad es atkāpos no

Tavas vienības, lai sevi pazaudētu ārējo priekšmetu lielajā pūlī. Tu, Kungs, salasīji atkal mani kopā.» Cilvēks atkal tiecas uz augšu, uz debesīm, bet istajām, uz tām, ko ietver Dievs.

Taču standarts — rāmis — tā nemaz uzreiz nepadodas. Cilvēks vēl neklūst brīvs, tomēr saprot, kā šī čaula viņu traucē dzīvot Dievam tīkamai dzīvi, tā spiež dvēseli. No tās jāatbrīvojas. Cilvēks saprot arī to, ka pats vardarbīgi nevar to nomest, tāpēc lūdz Dieva palīdzību. (4. zīm.)

Un Dievs dara cilvēku brīvu — atbrīvo viņu no rāmja (iespējams, ka nav tikai viens rāmis vien, Dievs tos cilvēkam uzrāda pakāpeniski un pakāpeniski arī atbrīvo no katra). Tāda izskatās tā cilvēka dvēsele, kas ir Dievā pilnīgi un ko nespiež vairs neviens rāmis. Zelta aplis, kas simbolizē pašu Dievu, un ietver trīsstūri — uz Dieva gribu vērsto un Dievam paklausīgo cilvēka dvēseli, kas, esot tik cieši kopā ar Dievu, arī pati sāk lēnām izstarot zeltīgu gaismu. (5. zīm.)

Diāna Siliņa

Pagasta tēls

Ar pagasta tēlu saprot to informācijas, zināšanu, iespaidu, priekšstatu un izjūtu kopumu, kas palīdz cilvēkiem novērtēt vietu, kurā viņi dzīvo vai ir ieradušies. Arī neierodoties šeit, cilvēkiem var būt jau kāds noteikts priekšstats par mūsu pagastu.

Tēls visbiežāk veidojas katram atšķirīgs, jo ikviens to «pielāgo» savām interesēm un izpratnei. Tas veidojas no saklausītiem nostāstiem par mūspusi, draugu un paziņu atsaucsmēm, satiktiem pagasta cilvēkiem, mūsu uzņēmēju darījumiem, skolēnu un sportistu panākumiem. Kādam pasaulē aizgājušam novadniekam mūspuse saistīsies ar jaukām bērības atmiņām, slimniekam — ar palīdzību un ārstēšanas iespējām. Tēls — tas ir arī tas, ko mēs paši par sevi domājam, kādu spējam iztēloties savu māju un pagastu nākotnē.

Tēls var būt vairāk pozitīvs vai vairāk negatīvs. Taču tēlu var arī mērķtiecīgi veidot, lai radītu pievilcīgu un reizē iespējami objektīvu priekšstatu par mūsu pagastu. Tas nenozīmē pašslavināties, bet gan pastiprināti izgaismot mūsu labās īpašības, pozitīvās puses un dažādās iespējas, tādējādi piesaistot gan uzņēmējus, gan tūristus, gan draugus.

Tēlu varam veidot ar informācijas līdzekļu palīdzību, sadarbojoties ar žurnālistiem, reklamējot mūsu kultūru un vēsturi, piedaloties dažādos konkursos, programmās, pasākumos, projektos, piesaistot ne tikai investīcijas, bet arī veidojot iespējami labāku slavu par pagastu. Arī — stiprinot jauniešos un pārējos pagasta iedzīvotājos patriotisma jūtas un sapratni par to nozīmību. Viena no iedarbīgākajām tēla veidošanas iespējām ir tūrisms.

Tēlu reizēm var uzturēt spožāku

nekā tas ir īstenībā. To bieži vien izmanto tūrisma reklāmās klientu pievilināšanai. Spodrināšana bez patiesa seguma, protams, var beigties pilnīgi pretēji iecerētajam. Taču visdrīzāk mums — kurzemniekiem — piemīt cita nelaime: mēs ne tikai necenšamies vienu otru «mušu pārvērst ziloni», bet bieži vien vēl ņemam un pārtaisām savus «ziloņus mušās».

Kur rast tēla veidošanas atbalsta punktus? Globalizācijas un bieži vien surogātkultūras apstākļos mums jābūt noskaidrotam, ko mēs izcēlām savā identitātē un kultūrā, tās tradīcijas un savdabības, kas laika pārbaudē kļuvušas par vērtībām. Tās ir mums dotās iespējas. Arī, lai pastāvētu brīvā tirgus ekonomikas apstākļos.

Kas veido mūsu pozitīvo tēlu, kas ir tās savdabības, kas jāsavaglabā, un atšķirības, kas jāizmanto kā mums dotās iespējas? Kas nākotnē varētu būt mūsu tēla neatņemamas sastāvdaļas?

Nelielā iedzīvotāju aptaujā 2000. gadā noskaidrots, ka Dundagas pagasta unikalitāte un tēls mums pašiem saistās ar daudz mežiem, mazpārveidotu un skaistu dabu, Slīteres nacionālo parku, jūras tuvumu, atrašanos pa ceļam uz Kolkasragu un Lībiešu krasta teritoriju, arī ar ostu tuvumu, ar Dundagas pili un citiem kultūrvēstures objektiem un kultūrvides savdabībām.

Nākotnē mēs varētu būt ievērojami ar kvalitatīvām ekotūrisma un

kultūras tūrisma iespējām, netradicionālās un bioloģiskās lauksaimniecības produkciju, medību saimniecību, kā konferenču un apmācību centrs u.c.

Jautāti par pagasta lielākajām vērtībām, kas var kalpot par pamatu Dundagas pagasta attīstībai, aptaujātie pārsvarā atbildēja, ka tās ir: skolas; izglītoti, strādīgi, ar degsmi apveltīti cilvēki; meži; viduslaiku pils; draudzes; dabas vide; Slīteres nacionālais parks; kultūrvēsturiskie objekti; zemes resursi, slimnīca; sadarbība ar citiem pagastiem; vienīgais nacionālais sastāvs.

Ko darīt?

Nav jau nekā labāka par to pašu veco — darbu un ticību —, kas vajadzīga arī sev un mums visiem! Jo mēs esam bagāti, daudz varam gribēt un daudz arī sasniegt. Pirms sākt lamāt citus, valdību un visu pasauli, vispirms atbildēt sev, — vai esmu darijis visu, kas manos spēkos,

un vēl mazliet? Vai esmu izmantojis visas man dotās iespējas un talantus?

Pie tēla veidošanas nenoliedzami pieder arī pagastu elementāri sakopt. Un te derētu atcerēties kādu mazliet piemirstu, bet derīgu nodarbi, proti, talkas. Jautāts par iespējamām talkām, pagasta izpilddirektors Andris Kojro ierosināja:

- sakopt pils parku un atjaunot taciņas,
- atbrīvot tūrisma zīmes no apauguma,
- salabot tiltiņu pie pils parka,
- apzāgēt liepu atvases,
- savākt atkritumus upes un diķa krastos.

Šādi mēs dažu labu «ziloni» varētu *uzpucēt*. Bet katram no mums ir savs redzējums. Tādēļ ierosiniet, kā spodrināt un veidot mūsu pagastu! Un dariet arī paši, jo bieži vien piedalīties gribētu daudzi, bet pietrūkst tieši rīkotāja, kurš saskaņotu

RADĪTS, ne RAŽOTS

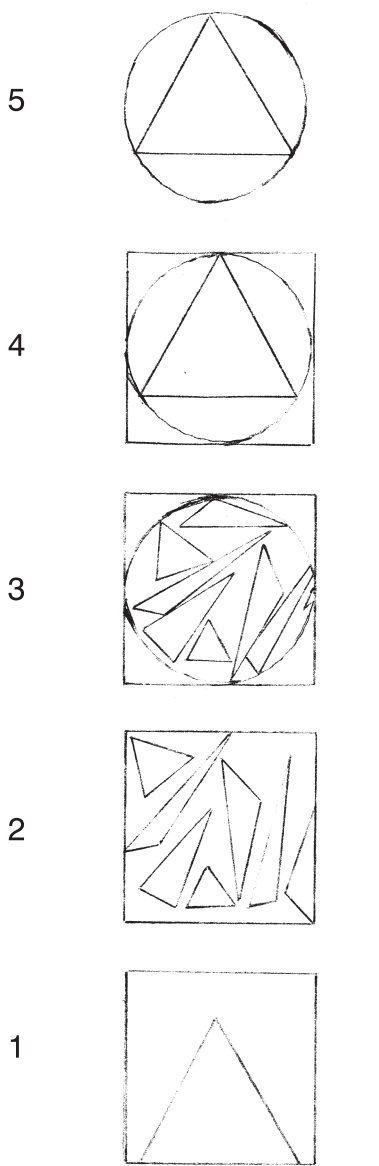
Februārī pagasta bibliotēkā apmeklētājus priecēja pašdarināto mīksto rotaļlietu izstāde.

Lāčuku var uzšūt katrs pats, ja vien ir redzēts, kā to darījusi **Smaida Dombrovica**. Piegrieztnē, diegs, šujmašīna un pie darāmā klāt — daudz mīļu domu. Radīšanas darbs. Tā katrs lāčuks iegūst savu niansētu izteiksmi, pauž noskaņojumu, un, šķiet, ka visi ilgojas tikt drīzāk mājās: katrs savā ierastā vietā uz dīvāna, mīksta krēsla vai silta mūrīša. Ziema tikai pusē.

Lielā atšķirībā starp **RAŽOTS** un **RADĪTS**. Tādi paši spoži sintētiski kažociņi kā brāļiem no «konvei-

jera», bet ikviens S. Dombrovicas rātņi nosēdinātais lāčuks darināts ar mīlestību. Pat sintētiska materiāla lelle spēj izstarot mīlestību, ja to saņēmusi radīšanas brīdī! Paradokss? **Aizejiet un pārliecinieties, vēl dažas dienas tas iespējams!**

Pašmāju leļļuki bikli ierāvušies stūrī. Nav ko kautrēties, ka pa māju vairāk padraiskojušies ar bērniem vai arī kādam lupatu insektam aiz vecuma kājas vairs nezina, uz kuru pusi pareizi locīties! Tie ir sadzīves sīkumi. Galvenais, ka vēl pastāv vēl-

1950. gada martā pēc talkas Dundagas pils parkā. Trešā no kreisās — autore mamma Aina Pūliņa.

Foto no A. Pūliņas personiskā arhīva

darbus ar pašvaldību, saplānotu to secību, nepieciešamo dalībnieku un darbarīku daudzumu utt.

Veiksmi mums visiem vēlot un cerot uz tikšanos kādā lietderīgā talkā —

Alanda Pūliņa,
Laukmuižas iedzīvotāja

me izgatavot lietas pašam, apliecinot nestandarta domāšanu, arī nebaidīties.

Pēc jaunākajām psihologu atziņām, dziedē un veldzē ne vien daba, bet arī māksla, tikai — ar to jānodarbojas pašam. Ritenis tiek izgudrots no jauna. Zinām, ka roku darbos, amatniecībā latvieši izkopa tautas mākslu un uzturēja stipru tautas garu.

Vēl nedaudz mēs varam vakarus laiski pavadīt pie televizora, vēl mūsos ir sarūpētais mantojums. Bet — cik ilgi? Zem guloša akmens ūdens netek.

Velga Eizenberga

Par zaļu pat vēl zaļāks

Neerudīta onkuļa viedoklis

Kad mēs augām, tad skolās nerīkoja «Erudītu». Nu jau zināšanu konkursi kļuvuši par skolēnu ikdienā, bet šo rindiņu autors 6. februārī Dundagas pili pirmoreiz vēroja šīs neolimpiskās sacensības.

Vairas Kamaras teātra meistari-bas audzēkņi visu pasākumu ietvēra spēles lokā: rūķi atzīmēja iegūtos punktus, jaunie aktieri izteiksmīgi iepazīstināja ar minamajām personībām, caurviju tēls Kristiāns—Pepilots kliedēja nospriegoto gaisotni. Ikviens gribēja vinnēt!

Direktors Imants Brusbārdis pārliecinoši vadīja sacensības, žūrija bezkaislīgi vērtēja. Četras komandas sarindojās atbilstoši *svara kategorijai*: 1. vietā 12.a klase, 2. v. 12.b kl., 3. v. 11.b kl., 4. v. 10. kl. Uzvarēja zinošākie un arī mazliet veiksmīgākie literatūrā, politikā, tautsaimniecībā, Dundagas vēsturē...

Un tagad — savā ziņā galvenais. Kāda dalībiece un mana tuva radniece pa bērnu līniju vēlāk pasūrojās: desmitajiem grūti sacensties ar vienpadsmitajiem, es pārliecinājos tikai par to, ka neko nezinu.

Ko piebilst... Pēdējo atziņu pirms

vairākiem tūkstošiem gadu esot paudis kāds sengrieķu domātājs. Bet par to un par daudz ko citu der pārliecināties aizvien no jauna. Konkursi dod šādas iespējas.

Jā, «Erudīts» ir mazliet nežēlīgs, jo nevienlīdzīgs. Visi uzdevumi nav pilnīgi vienādi, kādam palaimējas, kādam — ne. Starp sešpadsmitgadīgiem un astoņpadsmitgadīgiem varbūt vairāk atšķirību nekā citkārt lielajā sportā.

Taču konkursi, arī «Erudīts», MĀCA vēl ko citu. Lai cik novalkāti izklausās, dzīve nav visticamākais pasākums. Tajā saldumus par piedalīšanos vien nedod. Toties spēlē var mācīties prasmī saņemties, sakopot spēkus, ļoti īsā laikā rast atbildi. Pārdzīvot zaudējumu un... arī uzvaru. Un ar prieku *lasīt papildliteratūru* un gatavoties. Turpmāk būs aizvien nopietnāki konkursi, eksāmeni, intervijas utt. Jēdzienu «godīgs» labāk attiecināsim katrs uz sevi.

Žēl, ka savā agrajā jaunībā par maz piedalījos konkursos. Bet vērānu sacensībām pošos jau tagad.

Alnis Auziņš

Raibs kā dzeņa vēders

Aptaujas «KAFEJNĪCA PILĪ» rezultāti

Aptaujā piedalījās 43 interesenti, no tiem 42 atbalstīja kafejnīcas ideju.

40 aptaujas dalībnieku uzskata, ka alkoholam kafejnīcā jābūt. Sīkāk domas sadalās šādi:

- pieklājīga kafejnīca, kuru varētu apmeklēt gan dundadznieki, ģimenes ar bērniem, gan Dundagas viesi, ārzemju tūristi; nekādā gadījumā tā nedrīkst būt dzertuve — 10;
- neļaut kafejnīcas telpās smēķēt — 4;
- alkoholam (vīns, alus, kokteiļi) jābūt kā piedevai pie ēdieniem, bet ne pudelēs — 7;
- ieejai nav jābūt no pils pagalma — 3;
- ieejai noteikti jābūt no pils pagalma — 1;
- vasarā noteikti jābūt vasaras kafejnīcai pagalmā — 2.

Lielākā daļa aptaujāto uzskata, ka tirdzniecība ar alkoholu ir jāierobežo vai stingri jākontrolē:

- stingri jāievēro valstī pastāvošā likumdošana un pagastā noteiktie saistošie noteikumi — nepārdot alkoholu un tabakas izstrādājumus personām līdz 18 gadu vecumam, neļaut kafejnīcā nepilngadīgām personām atrasties pēc pulksten 23;

- noteikt kafejnīcas darba laiku mācību gada laikā darbadienās ne ilgāk kā līdz pulksten 23 — 24;
- vakaros kafejnīcā vajadzētu būt apsardzei, lai neieļautu iereibušus apmeklētājus, cilvēkus darba drēbēs, kā arī pēc pulksten 23 — nepilngadīgos;
- noteikt tirdzniecību ar alkoholu tikai vakara stundās un tikai izņēmuma gadījumos dienā.

Aptaujas dalībnieku vecuma grupas: līdz 30 gadiem — 2, no 30 līdz 40 — 25, no 40 līdz 50 — 12, no 50 līdz 60 — 2, vīrs 60 — 2.

No aptaujātajiem 34 bija sievietes un 9 vīrieši.

Anda Felša, pils direktore

Cālēni un gailēni pieskandina pili

15. februāra pēcpusdienā Dundagas pili sacentās pagasta jaunie dziedātāji.

Vispirms skatuves dēļus iemēģināja diezgan brangi barots mājputnu pāris — vista un gailis*. Bet gailis bija pazaudējis dziedamo rikli! Labi, ka talkā atsteidzās mazie cālēni un gailēni.

Cālēni un gailēni nozīmē dalījumu divās vecumu grupās — līdz 6 gadiem un no 6 līdz 15 gadiem. Cālēni aizkustināja ar bērnišķību, kur piederas arī kāda pašķībi nodziedāta nots un piemirsts vārds. Toties gailēni kā īsti profesionāļi darbojās atbrīvoti, prasmīgi iesaistīja kuplo publiku, arī vokālais sniegums nedarīja kaunu

Mākslas un mūzikas skolas audzēkņu statusam. Aizkustinoši bija vērot, kā skolas direktore Linda Vīksna no zāles pēdējās rindas gailēniem klusiņām dziedāja līdzī...

Žūrija par labāko atzina *cālēnu Moniku Freimuti* (4 g.) un *gailēnu Unu Lielansi* (9 g.). Šie putnubērni drīkst uzdziedāt rajona skatē.

Dāvanas mazajiem dziedātājiem sarūpēja Dundagas pagasta padome. Ziedus konkursantiem dāvināja veikala «Lielzieds» īpašniece Ilze Drieka un veikala «Pelītes» īpašniece Vēsma Einštāle. Paldies sponsoriem!

A. A.

* Irina Jānberga un Santa Maksimoviča.

Aicinām iedzīvotājus no 1. līdz 15. martam Dundagas pagasta Attīstības nodaļā iepazīties ar Valsts zemes dienesta sagatavoto apbūves zemes vērtības zonējumu Dundagas pagastam.

Jaunajā aptiekā var iegādāties medikamentus, uzrādot AAS «ERGO Latvija» filiāles «Slimokase» receptes, kā arī veterinārās zāles, puķu sēklas un ziedus.

Laikraksts «Dundadznieks» PDF formātā lasāms arī Internet: www.dundaga.lv/avize

«Erudīta» līdzjutēja viedoklis

Kārtējais «Erudīts» pili pulcēja gan dalībniekus, gan līdzjutējus.

Man ļoti patika dalībnieku iepazīstināšana ar sevi — mazi teatralizēti uzdevumi. Tad pagasta padomes priekšsēdētājs iesildīja dalībniekus ar dažiem jautājumiem, ļaujot katrai komandai nopelnīt pa grāmatai. Sacensībā mani aizrāva uzdevums, kad bija jānoteic kāda literāra darba fragments. Arī es

dažus pazinu! Patika mazie, žiperīgie palīgi rūķi!

Aizrautīgie skatītāji ļoti dzīvoja līdz katrs savai klasei. Žēl tikai, ka šo izglītojošo pasākumu neredzēja visi, kas vēlējās, jo konkurss notika stundu laikā. Bet tajā ir vērts gan piedalīties, gan to skatīties.

Lāsma Lavrenova, 11.a klases skolniece

Skola Milestības dienas noskaņās

14. februāris ir gada jaukāka diena — Valentīndiena.

Rīta pusē par svētku noskaņu liecināja vien atsevišķi «engēliši» un sirsnīga uzlīmītes uz skolēnu vaiģiem. Pēc 3. stundas Valentīndienas noskaņas pamazām pārņēma skolu. Pārīši (tiem nevajadzēja katrā ziņā būt *īstiem*) no katras klases pēc iespējas ātrāk ar salmiņiem centās izsūkt jogurtu no vienas glāzes. Šo garšīgo pasākumu vadīja trīs Ievas un Ādams. Ikviens varēja nosūtīt kādu dāvaniņu savam *slepenajam draudziņam*. Bet visjaukākās bija komandsacensības. Vienībai, ko vei-

doja trīs pārīši, ilgi bija jāgudro, lai spētu pārvietoties uz sešām rokām, sešām kājām un viena dibena. Smējās pat skolotājas! Vēl bija jārāpo pārī komandas biedru mugurām un jāskrien ar kopā sasietām kājām. Žīglākās savās vecuma grupās bija 7.b un 9.a klase.

Žēl tikai, ka mūsu skolēni nav pārāk atsaucīgi. Retā klase bija izgreznījusi stūrīti, kur atrodas viņu klase. Bet es novēlu visiem būt mīļiem un saprotošiem pret apkārtējiem ne tikai Valentīndienā!

Ina Laučiņa, 10. klases skolniece

«Vilki» skolā

1. februārī vidusskolā viesojās folkloras ansamblis «Vilki».

Ši četru vīru kopa sevi tā nodēvējuši, uzsverot seno latviešu tuvību dabai. Ansambļa dalībnieki bija ģērbušies 9. — 13. gadsimta drēbēs. Viņi mazliet pastāstīja par tā laika apģērbu, ieročiem, darbarīkiem un mūzikas instrumentiem. Mūzikas pavadījumu spēlēja ar katrā gadsimtā tipiskākajiem instrumentiem. Tie bija pašu darināti. Sākumā vīri dzie-

dāja interesantās strēlnieku dziesmas, vēlāk arī leģionāru dziesmas. Puiši rādīja karavīru un viņu ģimeņu fotouzņēmumus. Ikviens klausījās varēja atrast kaut ko sev: gan par vēsturi, gan par mūziku, gan par sadzīvi un paražām. Noslēgumā «Vilki» pasniedza direktoram četras ansambļa darbības laikā iznākušās kasetes un grāmatu ar pašrocīgu ierakstu.

Ieva Auziņa, 10. klases skolniece

Pasākumi Dundagas pili

✓ 2. III «Dzied un dejo dundadznieki» plkst. 16

✓ 25. III Atceres pēcpusdiena komunistiskā terora upuru piemiņai plkst. 13

✓ 1. IV Lieldienu pasākums bērniem plkst. 11

Vienmēr lai ir kāda puke vai koks, kurai zied pretī dvēseles logs!

/K. Apškrūma/

Paldies Viesturam Silmanim un veikala «Tonuss» darbiniecēm par atsaucību un atbalstu pasākumam žurnāla «Sieviete» viesošanās reizē Dundagā!

Dundagas pagasta bibliotēka

«Sieviete» pulcina sievietes

Tikšanās ar žurnāla «Sieviete» redakciju 8. februārī bērnodārza zālī papildīja līdz pēdējai iespējai.

Ciemiņi — žurnāla darbinieces ar *pavadoņiem* — iepriecināja ar daudzveidīgu un nebūt ne «tieši laukiem» domātu programmu. Skatītājas un klausītājas redzēja vaiģā vienu no mūsu tradicionālās žurnālistikas klasiķēm Intu Kārķliņu, sajustminājas par aktrises Mudītes Šneideres šarmu un pārliecības spēku, vēroja, kā modernais stilists Andris Ruskulis sievietes pārvērš dā-

Ātrāk, augstāk, spēcīgāk!

Gandrīz kā olimpieši

23. februārī Talsu rajona 10. sporta spēļu 2. posmā 17 pašvaldību komandu konkurencē dundadznieki kopvērtējumā ieguva 11. vietu.

Uz augstākā goda pjedestāla kāpa volejbolistes U. Sila, A. Grīvāne, I. Tālberga un M. Labarēviča. Šahisti ierindojās 7. v., šautriņu metēji un volejbolisti — 10. v., roku cīņu meistari — 14. v. un novusisti — 16. v.

Nākamajā posmā 16. martā piedalīsies pagastu deputāti, štata darbinieki un viņu dzīvesbiedri.

Inguna Klēvere

9. III pulksten 13 tautas namā notiks PENSIONĀRU ATPŪTAS VAKARS. Cimosies sieviešu ansamblis «Īve» un Valdemārpils pensionāri. *Pensionāru klubs «Sendienas»*

Jaunie talanti sacenšas Valdemārpili

8. februārī Dundagas vidusskolas audzēkņi piedalījās reģiona jauno talantu konkursā Valdemārpilī.

Trīspadsmit priekšnesumu konkurencē Dundagas sākumskolu pārstāvēja Una Lielanse ar savas skolotājas Sandras Cirveles komponēto «Saulītes dziesmu». Savukārt 12. klases audzēkņi rādīja klasesbiedrēnes Rasas Kluces inscenēto «Nostalgiju pēc hipiju laikiem». Mūsu vidusskolas dramatiskais kolektīvs V. Kamaras vadībā latviešu dzīves atziņas bija apkopojis uzvedumā «Iz mūsu tautas parunām uz sakāmvārdiem».

Abus šos uzvedumus varēja noskatīties arī dundadznieki skolas vecāku sapulcē 18. februārī. Bet to, kuri dalībnieki piedalīsies rajona konkursā, uzzināsim pēc tam, kad žūrija būs iepazīsinies ar jauno talantu sniegumu pārējos reģionos.

V. K.

Klubs «Cilvēks kultūrvidē» Rīgā

Jauniešu kluba dalībnieki 12. februārī apmeklēja galvaspilsētu.

Izstādē «Sociālistiskais reālisms 40. — 50. gadu mākslā» jutām aizgājušo laiku elpu, kas mūsdienu jauniešiem — cik labi! — ir pilnīgi sveša. Izstādē «Rudens 2001» skatījām šolaiku mākslinieku darbus. Bet vakarā aizrautīgi dzīvojām līdzī Eižena Finka liktenim tai mūsu valsts periodā, kad dažādas varas īsā laikposmā nomainīja cita citu. Mājās braucām ar J. Lūsēna un M. Zālītes rokoperas «Sfinksas» radīto smeldzīgi gaišo noskaņu.

V. K.

Bumbu spēlēs

Rajona sacensībās tautas bumbā 5. klasēm Dundagas vidusskolas zēni ieguva 1., meitenes — 4. vietu. Novada sacensībās rotaļā «Tautas bumba» 5. klasēm Dundagas zēni izcīnīja 3. vietu. Patlaban notiek valsts jaunatnes čempionāta priekšsacīkstes volejbolā dažādās vecuma grupās.

Una Sila

Ziedu veikalā «Pelītes» var pasūtīt ziedu kompozīcijas, sēru vainagus un ziedu sakārtojumus *strausus*. Sīkākas ziņas: Talsu iela 16, tālr. 40102.

«Dundadznieks» nr. 2(4) 2002. gada februāris. Dundagas pagasta padomes izdevums, iznāk reizi mēnesī. **Redakcijas adrese:** Dundagas pagasta bibliotēka, Talsu iela 7, Dundaga, LV 3270.

Redkolēģija: Gunta Abaja, Alnis Auziņš (redaktors, tālr.: mob. 9162130, darbā 42331, epasts: alnis@dundaga.lv), Rudite Balķite, Imants Brusbārdis, Dace Čodera, Gunārs Laicāns, Aivars Miška, Alanda Pūliņa, Dace Rumpe.

Publicētie materiāli ne vienmēr pauž redakcijas vai izdevēja viedokli. Par datu pareizību atbild tos snieguši amatpersona, citos gadījumos — raksta autors, intervijas — arī intervējamais. Pārpublicēšanas gadījumā lūdzam atsaukties uz «Dundadznieku».

Iespiests Talsu tipogrāfijā. **Metiens:** 600 eks.